ԺԹ. ՏԱՐԻ 3545 (Ն. Տ.) 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 2 ՐԷՃԷՊ 1313 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وڭ غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան ոսկի	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընծեր քաղաքի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միաժամանակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

[illegible]
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՀԱՆՐԻ ՀՈՒՍԷ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆԸ

Ֆրանսական Ակադեմիին մէջ պատմաբան մը բանաստեղծի մը յաջորդեց. Հանրի Հուսէ որ 1894 դեկտեմբերի սկիզբը Կաճառին անդամ ընտրուած էր Լըքօնդ տը Լիլի տեղ, երեսուն քուէարկուներու քսանըութին քուէովը, անցեալ հինգշաբթի օր, — ճիշդ տարի մը ետքը, — ընդունուեցաւ սովորական արարողութեամբ. Այս արարողութեան գլխաւոր և միակ հրապոյրը կը կազմեն, գրական հրապոյր մը, Նորընտիր ակադեմականին արտասանած ճառը որուն մէջ իր նախորդին գործերուն վրայ կը խօսի ու անոր գովեստը կ'ընէ և իրեն ուղղուած պատասխանը, որ իր գործերուն վրայ կը խօսի ու գովեստը կ'ընէ. քննադատութիւն քիչ անգամ կը խառնուի այդ ճառերուն, այն ալ շատ փափկութեամբ ու նրբամտութեամբ. Այս աւանդութին, որպէս միշտ, յարգուեցաւ և այս անգամ. Գ. Հ. Հուսէյի պատասխանեց Պ. Ֆ. Պռիւնդիէռ.

Այն աթոռը ուր հրաւիրուեցաւ բազմիլ նորընտիր ակադեմականը, բանաստեղծներու աթոռ եղած է և Լըքօնդ տը Լիլէ առաջ բազմած են հոն Քոռնեյլ և Վիքթօր Հիւկօ. Հանրի Հուսէ առաջին պատմաբանն է որ կը նստի հոն. Իրեն համար կարելի է ըսել թէ քսաներկու տարիէ հետէ կըղձար անոր ու ջերմապէս կըղձար. 1874ին, քառասնըհինգ տարեկան էր դեռ, երբ արժանացաւ Թիէռի մրցանակին, զոր Ակադեմին նուիրեց անոր, իր պատմական անդրանիկ երկասիրութեանը համար. Երիտասարդը, որ պսակաւորներու կարգին մէջ կը գտնուէր, այդ Թուականէն երազեց պսակողներուն ալ աթոռակից ըլլալ օրին մէկը. ու քսան տարի ետքը, կը հասնի իր երազին, ոչ թէ դիպուածի մը բերմունքով կամ պաշտպանութիւններու շնորհիւ, այլ իր արժանիքովը ու յամառ աշխատութիւններովը.

Ակադեմին, որուն երբեմն կուտան թէ գեղեցիկ կնոջ քմահաճոյքներ կունենայ երբեմն, չարհամարհեց երիտասարդ թեկնածուին մեծարանքները, որ անկեղծ ու խանդավառ պաշտամունք մը ունէր իրեն համար. և կանուխէն դիտցած էր մեծ արժէք ու կարեւորութիւն ընծայել այդ անդամակցութեան. Եւ յետոյ, իր դուռները բացած չըլլալով անոր հօր՝ Արսէն Հուսէյին՝ որ ոչ նուազ նշանաւոր եղած է գրական աշխարհին մէջ, Ակադեմին գուցէ կը մտածէր թէ այս զրկանքը կրնայ դարմանուիլ անոր որդւոյն ընդունելութեամբը.

Հանրի Հուսէ իր ընդունելութեան ճառին մէջ հզուագիւտ հմտութեամբ մը խօսեցաւ հին Յունաստանի վրայ զոր սքանչելի տաղերով երգած էր իր նախորդը, Լըքօնդ տը Լիլ և որուն վրայ այնքան փայլուն էջեր գրած է ինք, երկու անգամ այցելելէ ետք այդ երկիրը. Իր հեղինակութիւնք մեծ է, ոչ թէ հատորներու շատութեան ու ստուարութեան տեսակէտով, այլ մանաւանդ այն խղճամիտ հետախուզութիւններուն ու մտաւորական կորովին համար որոնք ի յայտ կուգան անոնց մէջ. Աթէնքի ու Հռոմի վրայ իր գրած պատմական տեսութիւնները կենդանի պատկերացումներ են հազարաւոր տարիներ առաջուան քաղքերու, սովորոյթներու, անձնաւորութիւններու, դէպքերու եւ աւանդութիւններու. Թէ ինչ համբերատար աշխատութեան պէտք կայ այս տեսակ հարազատ գործ մը գլուխ հանելու համար, մասնագէտները միայն կրնան գաղափար կազմել. տասը-քսան տարի թանգարաններու և մատենադարաններու մէջ փակուիլ, դեղնած քայքայուած հատորներ թղթատելով, ձեռագիրներ պրպտելով, ճանբորդութիւններ կատարել՝ տեղային ուսումնասիրութիւններ քաղել, և յետոյ, մտածել, մաքրել, դասակարգել ամենքը, լոյսը երեւան բերելու համար. Այս յարատեւութեան ոգին ունեցաւ Հանրի Հուսէ.

Ռըվիւ տը Տէօ Մոնտի և Ժուռնալ տէ Տէպայի մէջ երկար ատեն հրատարակած է ուսումնասիրութիւններ՝ գեղարուեստական, պատմական ու գրական նիւթերու վրայ, այնքան պերճախօսութիւնով ու ճոխութիւնով, որ այդ յօդուածներէն 10 հատոր կազմելէ ետք, մեծկակ մաս մը դուրսը կը մնայ. Բայց հեղինակը ալ ժամանակ չունէր անոնցմով զբաղելու. Հին դիւցազները ու հին դէպքերը թողլով, ինքզինքը նուիրել կուզէր ժամանակակից պատմութեան, իր երկրին՝ Ֆրանսայի՝ պատմութեան այն մասին որ կը հասնէր մինչեւ 1870.

Ուրիշ մը պիտի մտածէր իր տեղը, թէ նախորդ պատմաբանները նոր ըսելիք մը թողա՞ծ էին. Ինքը չի կասեցաւ այս մտածման առջեւ. ընդհակառակն, այն համոզումը ունէր թէ անոնք որ նշանաւոր պատմաբաններ ճանչցուած էին մինչեւ այն ատեն, մոռացումներ, անճշդութիւններ, թիւր մեկնութիւններ ունեցած են զորս հարկ էր լրացունել ու դարմանել. Այս գաղափարով առգործուած էին արդէն Ֆրանսայի նոր պատմաբանները, իրենց առաջնորդ ունենալով Օմալի և Պրոյլի դուքսերը, և որոնց մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւեց ու կը գրաւէ Հանրի Հուսէ.

Նորընտիր ակադեմականին ընդունելութեան ներկայ էր նաեւ իր հայրը, Արսէն Հուսէ, ճշմարիտ հաճոյքով մը համակուած՝ իր զաւկին այս գրական փառքին առջեւ.

ՃՏԻՆ ՊԱՐՏՔԸ ՉԷ

Այր և կին էին, կ'ապրէին համեստ պիւտճէով մը, իրենց խանդակաթ սիրով մանկան ճիչ մը լսելի կ'ըլլար պարուրուած խանձարուրին մէջ, այրը կը վերադառնար շուկայէն, երբ արդէն կինը տան ծառայութիւնները աւարտած կ'սպասէր ակնդէտ իր ամուսնոյն. առաջին բաղխումին մանկիկը գրկաց մէջ ժպտուն, զուարթ կը ներկայանար ամուսնոյն, կինը կզգուշանար չայլայլելէ ամուսնոյն զուարթութիւնը չկորսնցնելու երկիւղով, այրը կը ջանար իր կնոջ զուարթութիւնը աւելցնելու հաճոյակատարութեամբ մը, ինչ որ հաճելի չէր իրեն՝ կնոջը.

Երջանիկ էին այր և կին, մանկիկը կ'աճէր գուրգուրանաց մէջ.

Օր մը յանկարծ յեղաշրջեցաւ այս զուարթութիւն, կինը այնքան համեստ, այնքան անտեսագէտ, այնքան պարզամէր, կը փորձուի Բիրա երթալ, կը սլքտայ այս ու այն խանութներուն առջեւ, այս ու այն խանութպանին հարցումներ կուղղէ, դրամապանակը կը բանայ, դրամները կը համրէ, ձեռնունայն դառնալու երկիւղը չունի, ուրախութիւն մը կը ցոլայ դէմքին վրայ.

Երեկոյին, տղու մը ընկերացած, տուն կը մտնէ, անոր ձեռքէն կ'առնէ ուռուցիկ տուփը, տղուն ձեռքը քառասուն բարա տալով կը ճամբէ, երկու աստիճանը մէկ անգամէն կը չափէ, և ահա հասած է սանդուխին գլուխը, ոստումներով կը ներկայանայ հայելոյն դիմաց, գլխարկը կը հանէ տուփէն, կը դնէ գլուխը, կը հիանայ. շատ վայելուչ էր իր դէմքին, բայց կը մտածէ ունենալ երկար կանացի վերարկու մը և շրջազգեստ մը որ յարմարէր գլխարկին, դրամապանակը կը բանայ, անոր ամէն խորշերը կը հետազօտէ, ի զո՜ւր, կուտ մը չկայ. և տխուր կը նստի բազմոցին մէկ անկիւնը, իսկ տղա՞ն, զայն դրացւոյն խնամոց թողած էր մեկնման պահուն, և հիմա կը լսէր անոր ճիչը որմնարդելէն, ինքն անզգայ, խուլ, կը խորհէր իր պերճանքին վրայ.

Բայց ո՛վ տուած էր իրեն այդ դրամը. իր խնայողութեամբ աւելցուցած էր և կ'ուզէր ի սկզբան իր մանկիկին խաղալիկներ առնել և կաղանդին առաւօտուն անոր գլխարկին կարել մէկ ոսկի և այսպէս իւրաքանչիւր տարի զայն կրկնապատկելով պահով դրամագլուխ մը պատրաստել մանկիկին ապագային համար.

Բայց յանկարծ պճնամոլութիւնը սպրդելով իր սրտին մէջ, այս ծրագիր խանգարած էր.

Կը սիրուէր դեռ իր ամուսնէն, այս պարագան լաւագոյն կերպով կարող էր իր նպատակին ծառայելու. օրէ օր տկարանալ կը ձեւացնէր՝ «Ա՛լ չեմ կրնար, կըսէր, լուացք ընել, տախտակ սրբել. սիրտս կը բաբախէ, շունչս կը բռնուի.»

—Քանի որ այդպէս է, մէճիտ մը կուտամ քեզ, մէկը կանչէ և այդ ծառայութիւնը կատարել տուր, չեմ ուզեր որ նեղուիս, կ'ըսէր այրը.

Այս կերպով քանի մը ամիսէն մէճիտները կը համբէր իր սնտուկին մէջ, երբ ամուսինը շուկայ իջած էր և մանկիկը կը քնանար օրրանին մէջ.

Բայց լուացքը ու տախտակը ո՞վ կընէր. ինքը, և այս անգամ շաբաթը երկու անգամ, համեմատաբար մէճիտներուն գումարը ծառայութեանց հաւասար բանելու մտքով.

Գողութեան ունակութիւնը տակաւ պերճամոլութեան ունակութեան կենկերանայ և հետզհետէ զգալի յառաջդիմութիւն կունենայ այդ աղտոտ ասպարէզին մէջ.

Օր մ'ալ պերճանքի տենչին կրկնապատկած աշխատութենէն պաղ առնելով կը հիւանդանայ, ամուսինը անմիջապէս բժիշկ կը կոչէ. երկու այցելութեամբ կ'առողջացնէ կինը, որ երկու այցելագնի տեղ կը վճարէ մէկ մէճիտ, զոր ամուսինը տուած էր, աւելցած ալ մէկ մէճիտ կը չորթէ.

Բժիշկը կարծելով թէ թերհաշիւ վճարուած է, որ մը ամուսնոյն պատահած ատեն կը յիշեցնէ մէկ մէճիտը, ամուսինը զարմացած կը մնայ.

Երեկոյին տուն վերադառնալուն երեւան կելնէ գողութիւնը, և ասոր հետ միասին ընտանեկան պարկեշտութեան դէմ ամբաստանիչ յարաբերութեան կապ մ'ալ.

Ամուսինը զաւկին սիրուն համար խոհեմութիւն կը համարի թագուցանել իրողութիւնը, բայց այնուհետեւ միշտ զգուշաւոր ընթացք մը կը բռնէ.

Տղան կը մեծնայ, բայց մայրը բոլորովին անտարբեր ծնողական պարտաւորութեան, կը զրկէ զայն մանկական զբօսանքէ, հաճոյքէ, խնամքէ, ուտեստէ, զգեստէ, իր դրամը՝ ջանքը բոլորով սրտիւ կը նուիրէ իր զարդասիրութեան.

Այս տենչը այնքան կ'աճի որ պատճառ կը լինի առն և կնոջ բաժանման. Տղան կը մնայ այժմ հօրը խնամոց տակ, երբ կատարելութեան հասնի սա, և մայրը անկեալ ու կարօտ կամ ծերութեան հասած, իրաւունք չունի իր որդւոյն պաշտպանութիւնը վայելելու, զի անոր ճտին պարտքը չէ.

* * *

Պօղոս կը գրէ Տիմոթէոսի թէ տան մը ամէն անդամները պարտին խնամ տանիլ ընտանեաց, հոգ տանիլ իրենց կարօղութեան ու պարտաւորութեան շրջանակին մէջ, մայրը ու հայրը պարտին խնամք տանիլ իրենց զաւակաց և զաւակունք փոխադարձաբար պարտին խնամք տանիլ իրենց ծնողաց. ահա Պօղոսի խօսքերը, «Եթէ ոք իւրոց և մանաւանդ ընտանեաց խնամ ոչ տանիցի, ի հաւատոցն ուրացեալ է, և չար եւս քան զանհաւատսն է. Տիմ. Ա. Ե. 8».

Սոլոն, Աթէնքի օրէնսդիրը նմանօրինակ օրէնք մը դրած էր, ո՛վ որ իր զաւակաց խնամք չտանէր, նոցա դաստիարակութեան չաշխատէր, իրաւունք չունէր փոխադարձ խնամք վայելելու զաւակներէն.

Լիկուրգոս, Սպարդայի օրէնսդիրը, որպէս զի տարամուտ սովորութենէ Սպարտացիները զերծ պահէ, արգիլած էր օտարաց հետ յաճախակի յարաբերութիւնը, և եսասիրութեան դէմ հասարակաց կենակցութիւնը հաստատած.

Եւ այս պարագային մէջ իրաւունք պիտի ունենայ զաւակը ըսելու իր մօր, Կորբան է, (նուէր) զոր ընկալայ քենէ, և այժմ ազատ եմ զայն քեզ հատուցանելու կամ ոչ, զի Հրեայք Աստուծոյ պատուէրին չհնազանդելով կը հետեւէին իրենց ծերոց աւանդութեան որ կ'արտօնէր զաւակները հօր և մօր պատիւ տալ կամ չտալ, քանի որ նուէր է (կորբան), զոր կը յիշեն Մատթէոս և Մարկոս.

Ուրեմն պերճանքը մայրական պարտաւորութիւնը կը կորզէ սրտէն, տղաքները կը լքէ, և ընտանեկան երկպառակութեան տեղի կուտայ, գայթակղութիւն կը պատճառէ, կը զրկէ զինքն որդիական գուրգուրանքէ ու խնամքէ.

Այդպիսիներէն զգուշացնելու համար մեր կողմանէ բան մը չենք աւելցներ, այլ ինչ որ Պօղոս գրած էր, զայն կը կրկնենք. «որ ունիցին զկերպարանս աստուածպաշտութեան և ի զօրութենէ անտի ուրացեալ իցեն, խորշեսջիր ի նոցանէ. Տիմ. Բ. Գ. 5».

Իսկ եթէ կան ծնողքներ որ կ'սպասեն Ազգ. Պատրիարքարանի մէկ կոնդակին, որ յորդորէ զիրենք պճնամոլութենէ զգուշանալ, կը յիշեցունեմ իրենց զի այդ յորդոր եղած է արդէն Պատրիարքական անդրանիկ կոնդակով 1895 Ցունվար 18 թուականաւ, յորում Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարք Հայրն կ'ըսէր. «Կը յորդորեմ (հայ կանայքը) որ քրիստոնէական հաւատով, յուսով և սիրով, և քրիստոնէավայել առաքինութեամբ վառին ու փայլին՝ փոխանակ պճնասիրութեան և չար այլ արդուզարդի հետեւելով հալելու մաշելու. Կը յորդորեմ որ իբրեւ կին ժրագլուխ իմաստութեամբ տնտեսեն և յանձանձեն տան բոլոր պէտքերը, և դէպ ի մեղս առաջնորդող մոլութիւններէն և պչրանքէ հեռի փախչին իբրեւ խայթող ու խածող օձէ:» Այս կոնդակ կարդացուեցաւ եկեղեցեաց մէջ:

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՐՃԾ

ԲԵՆՍԻԼՎԵՆԻՈՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

(Շար. երկուշաբթի թիւէն)

Բնական պատմութեան ու գիտութեանց ճիւղերուն մէջ ուսանողը մանրամասն կը տեղեկանայ բնական գիտութեանց գաղտնիքներուն. Վերջինոյն հետ կը դասուին ելեքտրական, տարրալուծական ու մեքենագիտութեան վերաբերեալ ուսումները.

Սակայն Բէնսիլվէնիոյ համալսարանին ակադեմիական ճիւղին ամենէն կատարեալ ու մեծահռչակ մասն է «Ելեւմտից ու Տնտեսութեան ճիւղ» կոչուած վարժարանը, յորում դասախօսութեան նպատակն է պատրաստել ուսանողներ՝ լրագրութեան բազմապահանջ կենաց, ինչպէս նաեւ վարելու ուրիշ հրապարակային պաշտօններ. Աւանդուած նիւթերն են պատմութիւն և պատմութեան փիլիսոփայութիւն, միջազգային օրէնք, ընդհանուր փիլիսոփայութիւն, Ամերիկայի երկու մեծ կուսակցութեան պատմութիւնն ու սկզբունքները, քաղաքական տնտեսութիւն և վաճառականական օրէնք. Քանի մը տարի առաջ Ուօրթըն անուն հարուստ մը, դիտելով թէ որքան օգտակար է այս վարժարանը և թէ անոր նման ուրիշ չկայ Միացեալ Նահանգաց մէջ, շատ ստակ կտակեց աւելի նշանաւոր բրօֆէսորներ հայթայթելու համար. Շնորհիւ այս առատաձեռնութեան, մեծանուն խմբագիրներ հրաւիրուեցան և հիմա կը դասախօսեն մեծ լրագիր մը վարելու պէտք եղած բոլոր նիւթերուն վրայ. Իբր միջոց, ուսանողներուն աւելի եւս կրթելու համար լրագրութեան մէջ, կարգադրութիւններ եղած են Ֆիլատելֆիայի գլխաւոր օրաթերթերուն հետ որ այս վարժարանին աշակերտք այցելեն խմբագրատուններն ըստ կամս և յաճախ յօդուածներ նուիրեն անոնց, բրօֆէսորներու հսկողութեան ներքեւ.

Կրնանք այս առթիւ յիշել որ համալսարանի ուսանողք կը հրատարակեն չորս լրագիր. Գուցէ զարմանալի թուի, բայց հաւանական չէ որ Ամերիկայի մէջ գտնուի ակադեմիա մը կամ համալսարան մը որ թերթ մը չի հրատարակէ.

Համալսարաններուն ամենն ալ ունին առ նուազն երեք և ոմանք ալ մինչեւ վեց թերթ, զորս կը հրատարակեն ուսանողք միայն. Բէնսիլվէնիոյ համալսարանն ալ բնաւ ետ չի մնար այս մասին. Հոն կը հրատարակուին չորս թերթ. Ասոնց մին է Բէնսիլվէնիէն անուն օրաթերթ մը, որ կը հրատարակուի ամեն առտու ժամը ութին. Աւելորդ է ըսել թէ այս թերթը, ինչպէս նաեւ բոլոր միւսները, պաշտօնապէս արտօնեալ են համալսարանին տնօրէնութեան կողմանէ. Սերտ յարաբերութիւն ունին համալսարանին և կրթական աշխարհին վերաբերեալ լրոց բոլոր աղբիւրներուն հետ, որոնցմէ անխոնջ աշխատութեամբ կը լեցնեն իրենց չորս երեսէ բաղկացեալ թերթը.

Օրաթերթէն զատ, կայ շաբաթաթերթ մը որ իր տեսակին մէջ նմանը չունի Միացեալ Նահանգաց մէջ. Կը բաղկանայ տասնըվեց երեսէ և երբեմն մինչեւ քսանըչորս երես կը հրատարակուի. Անունն է Ռէտ-էնտ-Պլուը. Պարունակութիւնն է գլխաւորապէս քննադատութիւնք համալսարանական կենաց ու յարաբերութեանց վրայ, սակայն կը հրատարակէ նաեւ կարճ ոտանաւորներ, նորավէպեր ու լրոց համառօտութիւններ. Պատկերազարդ է, ինչ որ մասնաւոր հրապոյր մը կ'ընծայէ իր արդէն ունեցած արժանեաց.

Միամսեայ հանդէս մը կը բովանդակէ վէպեր, ոտանաւորներ ու լուրջ քննադատութիւններ գրական և ընդհանուր նիւթոց վրայ. Չորրորդ թերթն է Պէն Ֆըրանքլին անուն զաւեշտաթերթ մը, որ երկու շաբաթը անգամ մը կ'երեւայ յի կատակներով ու ծիծաղաշարժ պատկերներով, որք մինչեւ անգամ Կաճառի անդամոց դէմ ուղղուած կ'ըլլան երբեմն.

Ակադեմական ճիւղի երկու վարժարաններն, որոնց վրայ կը մնայ խօսիլ, երաժշտութեան ու կենսաբանական ճիւղերը կուսուցանեն. Այս վերջինը բժշկութեան նախապատրաստարան մ'է, ուր կ'աւանդուին կենդանաբանութիւն և բոլոր այն գիտութիւնները զորս պէտք է որ բժշկական ուսանող մը գիտնայ. Այս վարժարանին ընթացաւարտք առանց քննութեան կ'ընդունուին Համալսարանին բժշկական ճիւղը, ինչպէս նաեւ ուրիշ բժշկական դպրոցներ.

ՀՐԱՆՏ Ղ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԵՐԵՔ ՆՈՐԱԾԻՆՆԵՐՈՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ

Առնավուտքիւղէն Տիկին Վիրժինի Մ. Գաքամաճեան ղրկած է մեզ մէկ մէճիտ, և ծրար մը մանկական հանդերձեղէն, երեք նորածիններուն համար.

Պէօյիւքտէրէէն բարեսէր տիկին մը՝ 3 վերմակ, 3 գլխու բարձ, 3 ծածկոց, 20 կտոր օրօրոցի պիտոյք, 8 գտակ, 43 կտոր ճերմակեղէն և 2 զոյգ կօշիկ, նոյն նպատակով.

Կէտիկ-փաշայէն՝ եօթնամեայ աղջիկ մը, Քրիսթինէ Օհանեան, մանկական փափուկ զիւրազգածութիւնով մը՝ փութացած է իր իսկ երախայութեան հասակի հանդերձեղէնները ղրկել ծրարով մը.

Իւսկիւտարէն, տիկին Աստուածատուրեան և Օր. Զիչէքճեան՝ իրենց ծանօթ ընտանիքներու մէջ շրջելով, հանգանակած են 92 ղրշ. և հաւաքած՝ երկու ծրար ճերմակեղէն. Յիշեալ մարդասէր տիկինն ու օրիորդը երէկ անձամբ այցելելով երեք նորածիններուն բնակարանը, յանձնեցին զայնս անոնց ծնողաց, որոնք սրտագին շնորհակալութիւն ու օրհնութիւն յայտնեցին.

Խասգիւղէն, Պատուելի Ա. Կ. Աստուրեանի ամուսինը, տիկին Լուսիա Աստուրեան, նոյնպէս անձամբ այցելեց երէկ այդ կարեկցութեան կարօտ ընտանիքին և յանձնեց զանազան նպարեղէններ, թէյ, մանկական հանդերձեղէններ և այլն, ինչպէս նաեւ մէկ մէճիտ.

Երեք նորածիններուն հայրն ու մայրը յանհունս զգածուեցան բարեգութ տիկնոջ այս հոգածութենէն ու այցելութենէն.

Փառքիւղէն, Տ. Զ. էֆ. ղրկած է մեզ մէկ քառորդ ոսկի այս մարդասիրական նպատակին համար.

Մինչեւ այսօր հանգանակուած ու յանձնուած դրամական նպաստներուն գումարը կը հասնի 471 (չորս հարիւր եօթանասունըմէկ) ղրուշի.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (21)

ԲԻԷՌ ՏԷԼՔՈՒՌ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

Ուշ չէր. ի՞նչ պիտի ընէր հագիւ սկըսուած այդ գիշերուան մնացեալ մասը. Տո՞ւնը դառնալ. Միտքէն անգամ չանցուց. Քանի մը վայրկեան մտածելէ յետոյ, մարքիզն յանկարծ որոշում մը տալով, պուլվառներն ուղղուեցաւ. Այդ ժամուն պուլվառները դեռ յոյժ ոգեւորուած վիճակ ունէին. Շառլ գնաց դէպ Օբերա, ուսկից անցաւ պահ մը կանգ առնելէ յետոյ, վարանոտ.

Ճամբան շարունակեց մինչեւ Տրուօ փողոցն, ուր մտաւ և յետոյ անցաւ Կըռանժ-Պաթըլիէռ փողոցը. Կանգ առաւ այն զարեջրատուններէ մէկուն առջեւ, որոնց նորաձեւութիւնը քիչ ատենէ ի վեր մուտ գտած է ի Փարիզ, ընդարձակ կապելաներ տեղական հանգամանք մը ներկայացնող զոր միայն զարեջրատան պիտակը կ'արդարացնէ.

Ցիմմերմանեան, Հայնեսեան, Վիւրթէմպէրկեան, Վիէննական և նոյն իսկ Զուիցերեան, որոնք միշտ Փարիզեան սրճարաններ են՝ տարբեր կերպով պիտակուած. Երանք միայն կը գտնուի զարեջրի զանազան տեսակին կամ տարաշխարհիկ խաղեղէնի քիչ շատ բազմազան տեսակին մէջ որ ցուցադրուած է հաշուասեղաններուն վրայ.

Այս զարեջրատներէ մէկուն դրանն առջեւ կեցած էր Շառլ տը Պոնեօյլ մարքիզը. Ներս մտաւ, աչք մը պտըտցուց սրահին շուրջն, և գնաց նստաւ սեղանի մը առջեւ, ուր արդէն մարդ մը կը գտնուէր.

—Ի՞նչ եղաւ, հարցուց այս վերջինն արագօրէն.

—Ամեն բան աղէկ կ'երթայ.

—Մտիկ ըրէք, ըսաւ անծանօթը.

Երկու մարդերն իրարու մօտեցան, և ցած ձայնով ոգեւորեալ խօսակցութիւն մը սկսաւ անոնց միջեւ.

Ժամ մը ետքը մարքիզն ոտքի կ'ելլէր, ձեռքն օտարականին կարկառելով որ ուժով մը սեղմելով զայն, ըսաւ.

—Մանաւանդ պատուէրներուս հետեւեցէք կէտ առ կէտ, այն վարմունքին համար զոր պիտի բռնէք երկու կիներուն հանդէպ.

Տը Պոնեօյլ դուրս ելաւ զարեջրատնէն.

Մարդն աչքովը անոր հետեւեցաւ մինչեւ անյայտ ըլլալն, յետոյ ծխափայտ մը քաշելով գրպանէն, հանդարտօրէն լեցուց և սկսաւ հեշտանքով ծխել, Շառլը մտածելով, զոր ատեն ատեն ապուշ կ'անուանէր.

Յաջորդ առտուն մարքիզը Պաթինեօլի փոքր տունը գնաց, որուն դրան առջեւ կանգ առաւ սարսռալով. Երիտասարդը տիկին Մարիոնին իմաց պիտի տար զաւկին ձերբակալումն, և այս դիմում մանաւանդ պէս անհաճոյ էր իրեն. Սակայն վերջացընելու էր զայն, մարքիզը զարկաւ զանգակը.

Ինքը՝ տիկին Մարիոն եկաւ բանալ. Խեղճ կինը քանի մը օրէ ի վեր լուր չունէր Մաքսիմէն. Եթէ ոչ մտատանջ, գէթ խռոված էր՝ առանց պատճառը գիտնալու.

Իր զաւկին բարեկամը տեսնելով, ձեռքն աշխուժով երկնցուց Շառլին, և հարցուց.

—Է՛, ի՞նչ կ'ընէ Մաքսիմը.

—Իրմէ լուր բերելու եկայ.

—Աստուա՛ծ իմ, հիւա՞նդ է.

—Ոչ, բայց...

—Բայց ի՞նչ.

Շառլ շփոթած էր.

—Պէտք է որ հանդարտօրէն խօսիմ ձեզ հետ, ըսաւ գեղանի Մարիոնին. Եթէ կուզէք Մաքսիմի սենեակը մտնենք.

Նինա, երիտասարդին խօսելու եղանակէն ու երկդիմի պատասխաններէն տակնուվրայ եղած, փութաց բարեկամին սենեակը տանիլ զայն, յետոյ նստելուն պէս, ըսաւ թրթռուն ձայնով.

—Բան մը պատահեր է Մաքսիմին, անմիջապէս ըսէք. Նախ ամեն բան գիտնալ կուզեմ, ամեն բան, կը լսէ՞ք. Վտանգի մէ՞ջ է.

—Ոչ, քաջառողջ է, բայց այժմ կը գտնուի կացութեան մը մէջ...

—Բայց ըսէ՛ք, ըսէ՛ք, բացագանչեց Նինա, կը մեռցունէք զիս.

—... Շատ ծանր, աւելցուց վերջապէս Շառլ.

—Ծա՞նր.

—Այո, առ այժմ, վտանգի կը յուսամ թէ շուտով պիտի կարգադրուի ամեն բան.

—Անգութ էք, պարոն, ըսաւ Նինա, յստակ չէք խօսիր և զաւկիս ճիշդ վիճակը չէք յայտներ. Կը պահանջեմ որ արձակ համարձակ բացատրէք ձեր միտքը.

—Լաւ, տիկին, ինչ որ կուզէի գուշակել տալ ձեզ, պիտի ըսեմ, սոսկալի լուր մը կը բերեմ ձեզ.

Նինա ոտքի ելաւ.

Մարքիզը, միշտ նստած, շարունակեց խուլ ձայնով մը.

—Մաքսիմ, ձեր զաւակն, իմ բարեկամս, ոճրի ամբաստանութեամբ մը ձերբակալուեցաւ.

—Օ՛ն, խե՛նդ էք.

—Քովէս չեմ հնարեր, կատարուած եղելութիւնը կը հաղորդեմ.

—Խենդ էք, կ'ըսեմ ձեզ, գէթ այդ եղելութեան հաւատալնուդ.

—Օ՛հ, ես ամենեւին չհաւատացի. սակայն, ստիպուած եմ հաստատելու թէ Մաքսիմ ձերբակալուած է և այս ձերբակալման պատճառները...

—Եւ զաւկիս ոճի՞ր մը գործեր է.

—Այո, սպանութիւն մը.

—Եւ ի՞նչ պատճառաւ.

—Գողնալու համար.

—Մաքսիմն ամբաստանող անամօթներն որո՞նք են.

—Ոչ ոք. Այս պարագային մէջ ոստիկանութիւնը միայն գործեր է.

—Եւ ո՞վ առաջնորդեր է ոստիկանութեան, ո՞վ անոր հաւատացուցեր է զաւկիս յանցաւորութիւնը.

—Չեմ գիտեր.

—Զաւակս գո՛ղ մը, մարդասպա՛ն մը.

«Օ՛հ, բայց քանի որ միայն ոստիկանութիւնը գործեր է այս պարագային մէջ, ի՞նչպէս կրցեր է յանցաւոր մը ճանչնալ յանձին Մաքսիմի.

—Չեմ կրնար հասկնալ այս աղէտը. ձեզ չափ սարսափած եմ, որովհետեւ չեմ հաւատար բարեկամիս յանցաւորութեանը.

—Շնորհակալ եմ, պարոն տը Պոնեօյլ, ձեր զգացումներուն ազնուութեանը վրայ երբեք չեմ տարակուսած.

—Այս աղէտալի լուրն իմանալով, առաջին մտածումս եղաւ վազել ձեզ բերելու իմ աջակցութիւնս.

—Շնորհակա՛լ եմ.

—Մանաւանդ կուզէի ձեզ հաւաստել իմ զգացումներս դժբախտ բարեկամիս նկատմամբ, և ըսել ձեզ. բացարձակ կը հաւատամ Մաքսիմի անմեղութեանը.

—Շնորհակալ եմ. Այո, իրաւունք ունիք, զաւակս սխալի մը զոհ եղած է... սպանութի՜ւն մը... գողութի՜ւն... ինքը Մաքսիմ, մարդասպան և գող... Օ՛ն անդր, անխորհուրդ բան է. Ո՞ւր երթալու եմ, պարոն տը Պոնեօյլ, զաւակս պահանջելու և զայն ձերբակալողներուն ըսելու.

«Սխալա՛ծ էք, պարոններ, Մաքսիմ անմեղ է, մօրը դարձուցէք.»

Նինա չքեղ էր իր զայրոյթովը ու գեղեցկութեամբն, և Շառլ չէր կրնար ինքզինքը զսպել սքանչանալէ այդ գեղանի կնոջ վրայ. Մարքիզը մեղմիւ գլուխն երերցնելով, պատասխանեց.

—Այդպէս սկսելու չէ, տիկին, նախ և առաջ հնազանդելու է արդարութեան որոշումներուն.

—Բայց եթէ սխալ մը գործուա՞ծ է.

—Նոյն իսկ երբ անմեղ մը ձերբակալուած է.

—Բայց անամօթ բան է. այդ կերպով գործելու չէին, և մայր մը միշտ իրաւունք ունի բողոքելու երբ իր զաւակն անիրաւաբար կը բանտարկեն.

—Այդպէս է, և Մաքսիմ այս կերպով ձերբակալուած առաջին անմեղը չէ. Սպասելու է և արդարութեան օգնելու է իր խուզարկութեանց մէջ.

—Բայց ի՞նչ ընել.

—Կը կրկնեմ, տիկին, համբերութեամբ սպասելու է.

—Ձեզ համար դիւրին է, պարոն մարքիզ, այդքան հեշտիւ խօսիլ. Մայր մը չունի այդ համբերութիւնն, տասնկ պարագայի մէջ.

—Գիտեմ, և շատ բնական կը գտնեմ ձեր զգացած զայրոյթը, ձեր վիշտը. բայց դուք կին էք, մայր էք, և այս պատճառներով իսկ ցաւ կը զգաք կացութենէ մը զոր անհնարին է քննել. Այս պատճառաւ մտածեցի ձեր տրամադրութեան տակ մտնել. Ես մարդ եմ, այնինչ թէ ձենէ աւելի գործոց վարժութիւն ունիմ, և թէ պիտի կրնամ պատշաճ կերպով ձեր շահերը ձեռք առնել. Թողէք որ այս պարագային մէջ խորհուրդ տամ ձեզ.

—Այո, թերեւս իրաւունք ունիք. շնորհակալ եմ ձեզ. Բայց զաւակս, այս միջոցին մինակ, լքուած, մխիթարութեան կարօտ, տեսնել կուզեմ. իրաւունք մ'է այս որ չկրնար մերժուիլ մօր մը անշուշտ.

—Չեմ կարծեր որ այդ մասին դժուարութիւն ծագի.

—Ինծի պիտի առաջնորդէք Մաքսիմը ձերբակալողներուն մօտ, այնպէս չէ՞, պարոն Շառլ.

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6,18 ԴԵԿՏ. 1895

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՓՈԽԱՆԱԿ ԾԱՂԿԱՊՍԱԿԻ

Ոչ աւելի քան երեք տարի է որ այս գաղափարն առաջին անգամ պատեհութիւն ունեցայ յայտնել Արեւելքի միջոցաւ. Նպատակս որոշ էր. տարածուած սովորութիւն մը բառնալ ի միջոյ՝ յօգուտ ազգային Հիւանդանոցի բազմակարօտ հաստատութեան։ Կ'առաջարկէի ես յանձամ, փոխանակ ծաղկապսակի, մեռելոց գագաղին նուիրել այդ ամեն յատկապէս պատրաստուած Հիւանդանոցի Մոմարանին մէջ, եւ այս կերպիւ կարեւոր հասոյթ մը հայթայթել ի նըպաստ պատսպարելոց։ Այս գաղափարը ներշնչած էր ինձ տխուր իրողութիւն մը՝ զոր միշտ աչացս առջեւ ունէի. գիտէի թէ Որբանոցի տղայոց եւ՝ իբրեւ նախաճաշ՝ կը տրուէր մի միայն չոր հաց. բարեխնամ Տիգրան Կիւմիւշկերտան, այն խղճամիտ հոգաբարձուն, անգամ մը յայտնած էր ինձ թէ տարեկան 250 ոսկւոյ բացառիկ ծախուց պէտք կը լինի, երբ Հոգաբարձութիւնն որոշէ ընդհանուր պատսպարելոց նախաճաշ տալ. ցամաք հացի տեղ, հաց ու պանիր կամ կաթ, եւ այլն։ Խորհեցայ ինքնին թէ կարելի չէ՞ր արդեօք այս բացառիկ ծախուց համար բացառիկ հասոյթ մը ստեղծել։ Հէք որբոց վրայ ամենէն աւելի կը ցաւէի, ամենէն աւելի՝ վասն զի այս տղայք ուսման ալ պիտի պարապէին, եւ ցամաք հացը բնաւ հաշտ չէր կրնար լինել մտաւոր զբաղմանց հետ։ Երբ առաջարկութիւնս հրապարակ ելաւ, շատ խոհական անձինք շնորհաւորեցին զիս այս գաղափարին համար, եւ շատ չանցած առաջարկութիւնս գործադրութեան սահմանին մէջ մտաւ՝ թէեւ ոչ յաճախութեամբ, թէեւ քիչ մը տարբեր ձեւով։ Ցուցարկաւորութեան ժամուն տաճարին մէջ սգոյ մոմ վառելու առաջարկութիւնն՝ Հոգաբարձութեան կողմէ ի նկատ չառնուեցաւ. բայց հետզհետէ կ'աճէին փոխանակ ծաղկապսակի դրամական նուիրատուութիւնք առ ազգային Հիւանդանոցն, որ այլ եւս կրնար իւր տարեկան հիմացոյյին մէջ այդ նուիրատուութիւններն ապահով հասոյթ մը նշանակել՝ առ նուազն 100 ոսկւոյ։

Ի սկզբան մեր հրապարակագրաց հեղինակ տարրը բաւական ճարակ գտնել կարծեց այս առաջարկութեան մէջ. բայց յետոյ լուռ մնաց՝ երբ տեսաւ թէ տակաւ ընդունելութիւն կը գտնէ փոխանակ ծաղկապսակի նուիրատուութիւնն հայ հասարակութեան կողմէ։ Օրիորդ մ'ալ նոյն իսկ Արեւելքի մէջ եղաւ ընդդիմախօս, եւ իւր սեռին յատուկ դիւրազգածութեամբ զինուեցաւ ինձ դէմ... ծաղիկներով։ Հարկ էր սպասել սակայն հասարակաց գնահատման, որ վերջապէս կուգայ ընել ընտրութիւն նշմարելի եւ պիտանոյ մէջ. եւ այսպէս ալ եղաւ։ (*)

Զոյեն մեկնելէս յառաջ հետաքրքիր եղայ իմանալ թէ ինչ արդիւնք ունեցած էր իմ առաջարկութիւնս մինչեւ ցարդ. եւ Հոգաբարձութեան դիւանէն առաւեցի թէ 1894 տարւոյն մէջ նուիրատուութեանց հասոյթն եղած է 13,603 դահեկան. իսկ ներկայ 1893 տարւոյ մինչեւ յուլիսի վերջը՝ 13,700 դահեկան. համագումար մինչեւ ցարդ գրեթէ 250 ոսկի։ (**) Թուանշանք կը խօսին մեզ թէ հասոյթն աճեցուն բնութիւն մ'ունի, (այս տարի թերեւս մինչեւ 250 ոսկի,) եւ իրե՛նք իսկ կ'ընեն ընդդէմ հեգնող տարրին եւ ծաղկասէր օրիորդին։

Հարկ կը համարիմ այս երրորդ անգամ շեշտել իմ առաջարկութեանս այն մասն որ կը վերաբերէր սգոյ մոմ նուիրելու աւանդական ազնիւ սովորութեան։ Հոգաբարձութիւնն յատկապէս պատրաստել տայ, կ'ըսեմ ես, 5—10 դահեկանէն մինչեւ 1—2 ոսկինոց սգոյ մոմեր, որոց ամէն տեսակէն եկեղեցեաց մէջ գտնուին միշտ՝ ի հարկին գնորդութեամբ գնելու համար։ Այս կերպիւ քանի մը պահանջմունք միանգամայն կը գոհանան. նախ Հոգաբարձութիւնը կ'օգտէ իւր մոմերուն վաճառմամբ. երկրորդ, եկեղեցիք՝ վառած մոմերուն հասոյթիւ, եւ երրորդ, որ ամենէն կարեւորն է, ամեն կարգի ազգայինք կրնան գէթ 5—10 դահեկանի մոմ մը նուիրելու մխիթարութիւնն ունենալ ի յարգանս իրենց մեռելոց։ Նկատողութեան արժանի պարագայ մ'է՝ թէ փոխանակ ծաղկապսակի նուիրատուութիւնք ընդհանրապէս կէս ոսկիէ պակաս չեն տեսնուիր, եւ ամէն մարդ կէս ոսկի չի կրնար խորհել միշտ իւր ընտանեաց պայրուստէն, մինչդեռ 5—10 դահեկանին վրայ կրնայ շատ չմտածել։ Կը յուսամ թէ արդի Պատ. Հոգաբարձութիւնն արժան կը համարի ի նկատ առնուլ այս քանի մը դիտողութիւններս՝ նոյնութեամբ կամ աւելի պատ-

(*).—Արդարութեան պարտք մ'է ճշդել թէ փոխանակ ծաղկեփունջի Ազգ. Հիւանդանոցին նուէր մ'ընելու գաղափարն առաջին օրէն ի վեր միշտ պաշտպանուած է Արեւելքի մէջ, եւ Խմբագրութիւնս ուրախ է որ այս գաղափարին արծարծումն Արեւելքի էջերուն մէջ՝ իրական բարիք մ'եղած է Հիւանդանոցին համար։ Ծ. Խ.

(**).—Փափաքելի է որ ամեն տարի Հոգաբարձութեան կողմանէ հրապարակաւ ծանուցուի հասութից գումարն։

շաճ ձեւով ի գործ դնելու համար ներկայացուած առաջարկութիւնս։

* *

Անցեալ օր Հայրենիքի մէջ ծանօթ յօդուածագիր մը, կէս-բանաստեղծական, կէս-իմաստասիրական խորհրդածութեամբ, քանի մը տող բան գրած էր այս ծաղկապսակի խնդրոյն վրայ։ Մինչեւ Սան-Ֆրանչիսկօ գացած էր, կարծեմ, փաստ բերելու համար մեզ՝ թէ Ծաղիկը բանաստեղծութիւն է, եւ նուիրատուութիւնը՝ նիւթապաշտութիւն։ Ծաղիկն եւ իւր բանաստեղծութիւն չհասկցուելու բաներէն չէին, եւ մինչեւ Փարիզ կամ Ամերիկա վայրապար յանձն առած էր երթալ Պ. յօդուածագիրն ի միամտութիւն իւր ընթերցողաց։ Փոխանակ ծաղկապսակի՝ Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրատու անձանց գլխուն հազար ու մէկ փաստ կամ... քար տեղալով հանդերձ, չի մտնար իւր բանաստեղծի սիրտն եւ իմաստասէրի միտքն ալ յերեւան բերել այս առթիւ։ Ժողովրդականութեան յառաջգով այս հռչակաւոր հրապարակագիրն չըսեր սակայն թէ, մինչ կարող անձինք մէկ կամ կէս ոսկինոց պսակներ կը յղեն յարգանք նուէր իրենց մեռելոց, ի՛նչ ընէ այն դասակարգի անձն՝ որ չի կրնար մէկ կամ կէս ոսկի վճարելով պսակ մը բերել ի յարգանս իւր մեռելոյն։ Եթէ ըսած լինէր թէ այդպիսիք ալ փունջ մը հարմնուկ կամ երիցուկ քաղելով լեռնէն՝ պարտաւոր են պատուել իրենց մեռելները, թերեւս իմ սոյն դիտողութեանս տեղի չմնար։ Բայց այդպիսի միջոց մը ցոյց չի տար Պ. յօդուածագիրն, եւ կը շատանայ միայն... Սան-Ֆրանչիսկօյական փաստերով։ «Ծաղիկը,» կ'ըսէ, «իւր խաղաղաւէտ տեսքովը, քաղցրանոյշ (*) բուրումովը (գէթ մեր Օրմ՝ աքեօյի Փրիցին կամ Քօհին ծաղիկներն անոյշ հոտ չունին) կը մեղմացնէ հոգին, դրափել կուտայ սարսամ... (յօդուածին տարամտութենէն տարբեր պայմանաւ անշուշտ) կեանքի ամբողջ պատկերն իւր վրայ կը ցոլացնէ ծաղիկն այդ բողբէն (իմ կարծեօք ծաղիկն այդպիսի բան չէր կրնար ընել.) Բանաստեղծութեանէն տարբեր պատկեր մ'է, կեանքի իմաստասիրութիւնը կը ներկայացնէ.» կը տեսնէ՞ք, երանելի ծաղիկը թէ բանաստեղծ է հըզօր թէ իմաստասէր։ Կարելի էր մտածել թէ «կեանքի ամբողջ պատկերն» եւ «կեանքի իմաստասիրութիւնը» բացուած գերեզմանին առջեւ կամ դիզուած սեւ հողին վրայ կը նշմարեն մարդիկ. բայց ինքզինք ծաղկին վրայ ա՛յդչափ փիլիսոփայութիւն.... Կրնար մտածել նաեւ՝ թէ գագաղին կամ գերեզմանին նուիրելի հոգեպէս ծաղիկն է ... , որ աչաց մէջ կը ծլի... բարեկամաց երկու չիթ արտասուք՝ զոր հեղուն գագաղին վրայ, եթէ այսչափ իմաստասիրութիւն մ'ալ մեզ կը ներէ Պ. յօդուածագիրն։ Ուրիշ միջոց մ'ալ կրնար ցոյց տալ Պ. յօդուածագիրը, քանի որ խնդիրն Հիւանդանոցի պատսպարելոց նպաստ մը ճարելու վրայ էր. կրնար, զոր օրինակ, յանձնարարել Հոգաբարձութեան՝ որ իւր պատսպարելոց առաւօտները նախաճաշ տայ ..., կէս օրին իբրեւ ճաշ ..., եւ երեկոյին իբր ընթրիք ... այս կերպիւ պարոնայք Պրից եւ Քօհ եւ Բերայի ուրիշ եւրոպացի ծաղկավաճառք կրնային շարունակել իրենց շահաւոր գործը։

Բայց ո՛չ այս ո՛չ այն։ Խնդիրը շատ պարզ է։ Որովհետեւ առաջին անգամ այս առաջարկութիւնն Հայրենիքէ տարբեր թերթի մը մէջ եղած էր... թէեւ նանսի գործէն յառաջ, որուն չէր մնասեր բնաւ, ուստի հեգնել եւ անգործածութեան դատապարտել հարկ էր զայն առաջարկութիւն որ համարձակած էր Արեւելքի մէջ երեւիլ։ Միայն թէ մեծամեծութիւն մը կը սպասուէր Հայրենիքէն, Հայրենիք ինքն, որ հազարաւոր ոսկւոյ ապահով աղբիւրներ ցոյց տուած էր Հիւանդանոցի մատակարարութեան (!), դժուարելու չէ՛ր երբ 250 ոսկւոյ հասոյթի աղբիւր մ'ալ Արեւելք կամ իւր յօդուածագիրը ցոյց կուտար յօգուտ պատսպարելոց։

Ե. ՏԻՐԻՐԴԱՆ

ԻԶՄԻՐԻ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆԵՐԸ

Արեւելքին երեկի թիւովը ծանուցուած էր թէ Իզմիրէ Մոնբելլիէ ղրկուած վարժուհիներն ընդունուած են տարեկան 300 ֆր. թոշակով փոխանակ 500 ֆր.ի։ Արեւելքին Իզմիրի թղթակիցն, որ այս մասին վերջին խօսքն ըսելու իրաւունք ունի, հետեւեալը գրած է զոր արդարութեան պարտ կը սեպենք հրատարակել, խնդիրը փակուած հռչակելով այլ եւս.

«Ուսումնասէրաց տիկնանցյին բրած պաղատագրական փորձերն (Հայրենիքի քառով) վերջապէս ի կատար կը հանուին, եւ այս անգամ իւր սնդամներ բաց յարձակ կը յայտարարեն թէ «Մոնբելլիէ ղրկուած երկու վարժուհեացուներուն demi-bourseի խնդիրն ընդունուած է 500ի տեղ 300 ֆրանքով։ Ուրեմն, Ուսումնասէրներուն ահ ու սարսափն իրենց կը մնայ իբր թէ Հայրենիքը պիտի աշխատուէր ձեռք բերուելիքը դեռեւ փճացնելու, եւ ասոր համար ժամանակին փութացած էին անտեղի հեռագիր մը եւ թշնամական նամակ մը հրատարակել։ Այս մեծ ձեռնարկին մէջ կ'ուզէինք իմանալ թէ ո՛վ զով գերազանցած է. Հայրենիք թէ Ուսումնասէրն։ Ուսումնասէրինք բացայայտ է, այն է 300 ֆր. Իսկ Հայրենիքի հաշիւը նոյնքան որոշ չէ։ Նախ, չենք գիտեր թէ իւր տատանձեռնութեամբ իւր քսակէն յղելի մէկ վարժուհիցուն զոր ժամանակին խոստացած էր՝ ղրկա՞ծ է. երեւի իւր յղելոց ... չնորհիւ՝ այն վարժուհիցուն որ ձրի ընդունուած էր՝ իբր իւր կողմէ ազգին եղած պարգեւ մը պիտի նկատուէր, երբ կը կարծուի թէ մեր անդէպ եւ անախորժ ... ամեն հաշիւ տակնու վրայ ըրաւ։»

Քաղաքական կացութիւն

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ՀԱԲԷՇԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ամպա-Ալաճիի ճակատամարտին ականատես մը կը պատմէ գերման թերթի մը մէջ թէ աւելորդ գլխաւոր պատճառն էր իտալական զօրաց ցիրուցան գտնուիլը։ Թօզէլլի հազարապետին եւ Արիմոնտի զօրավարին զօրքերն ո՛չ միայն Պարադիէրի զօրավարին բանակէն՝ այլ եւ իրարմէ շատ հեռի էին։ Չէին կրնար շուտով իրարու օգնութեան հասնիլ, եւ առջի երկուքը մանաւանդ Հաբէշներու կողմէ պաշարման վտանգի մէջ էին ամեն ժամ։ Դեկտ. 5ի առտուն Զօր. Արիմոնտի կ'իմացնէր Թօզէլլի հազարապետին թէ հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի ելնէ իրեն հետ միանալու Ամպա-Ալաճի։ Նոյն երեկոյ, Պարադիէրի սպարապետէն հրաման առաւ իրեն կանչելու զԹօզէլլի եւ անոր հետ մէկտեղ դէպ ի Մագալէ նահանջելու. որովհետեւ Հաբէշք մեծ զօրութեամբ կուգան։ Արիմոնտի Թօզէլլիի կը հաղորդէ իւր ստացած նոր հրահանգներն, եւ կը ծանուցանէ թէ՝ իւր նահանջման օգնելու համար՝ Դեկտ. 6ի գիշերն իրեն ընդ առաջ պիտի գայ. կէս գիշերուն Արիմոնտի ճամբայ կ'ելնէ։ Ց'Աֆկադ, պահ մը հանգիստ կուտայ իւր զօրաց. բայց երբ կ'ուզէ ճամբան շարունակել, իւր յառաջապահներ կը ծանուցանեն թէ հաբէշ հեծելազօրքն իրենց վրայ կուգայ, ասոր ի ձեռին հալածելով Թօզէլլիի գնդին մնացորդները։ Չի նահանջելով, Արիմոնտի ասոնց ընդ առաջ կ'երթայ, եւ Պուարէրօ տեղակալը տեսնելով, կը հարցնէ. «Ա՛յս ինչ է, հապա զօրագո՞ւնդը։»

—«Անհետ եղաւ գունդն, հազարապետն եւ միւսներն սպանեցան։»

=«Հրամանն ընդունեցիք. պէս ինչո՞ւ ետ չեկաք։»

—«Ի՛նչ հրաման. մեզ հրաման չեկաւ նահանջի. միայն իմացանք որ դուք դէպ ի մեզ կուգաք։»

Շատ կը քննադատուի Զօր. Արիմոնտի ընթացքն, որ Դեկտ. 6ին փոխանակ առտուն կանուխ ճամբայ ելնելու, բոլոր օրը պարապ կ'անցունէ եւ կէս գիշերուան կը մեկնի։ Եթէ Թօզէլլի Դեկտ. 5—6ի գիշերն ըհկած ըլլար նահանջը, վտանգը կ'անցունէր։ Բայց ո՛չ ինք, ո՛չ Արիմոնտի, ո՛չ իսկ սպարապետը վտանգին մ'րբան մօտ ըլլալը չէին գուշակած։ Թօզէլլի, իւր կատաղի դիմադրութեամբ, ապահովեց իւր գունդին մնացորդ 300 հոգիի փրկութիւնը։ Մենելիք թագաւորին իտալացւոց դէմ մեծ պատրաստութիւններ տեսնելը իմացուած էր Հռոմայ մէջ։ Լիպէրա թերթը, որ ռազմամթերքի կարաւան մը կը տանէր Մագալլէ, Հաբէշներէ լսեր է որ անոնք մեծ պատրաստութիւններ կը կատարեն այս պատերազմին համար, որ իրենց պատերազմաց մեծագոյնն ու վերջնագոյնը պիտի ըլլայ եղեր։ Իւր Ռասերն առջեւէն ձգած, Մենելիք թագաւոր ինք աւելի մեծ բանակաւ մը կը յառաջանար վճռական հարուածը տալու։ Իւր մահէն մէկ շաբաթ առաջ Թօզէլլի կը գրէր Հռոմ թէ մեծ ճակատամարտներ կը սպասուին։ Հռոմայ լրագիրք առ հասարակ կը խոստովանին թէ Ամպա Ալաճիի աղէտը վերագրելի է միայն Պարադիէրի սպարապետին սպայակոյտին գործած սխալներուն։ Ընդդիմադիր լրագիրները կատաղի կերպիւ կը հարուածեն զՊարադիէրի, որ ինկաւ, եւ անոր տեղ ուրիշ մը կարգուեցաւ, ինչպէս երեկի հեռագրէն, եւ կը մնայ որ նոյն ինքն Պ. Քրիսբիի նախարարութիւնն իւր գիրքը պահպանէ, քանի որ՝ այս աղէտն ի բաց առնելը երկրին վատաշութեննէն զրկուելու համար բան մը չէ ըրած, եւ նոյն իսկ իւր թշնամիներուն պատկառանք ազդած է միշտ։

Պայն ի ներկայութեան իրեն մօտ պաշտօնավարող դեսպանաց եւ կարդինալաց՝ ստորև ցաւ յայտնեց Իտալացւոց յԱֆրիկէ կրած պարտութեան համար, մանաւանդ՝ ըսաւ՝ քաղաքական արդի ծանր կացութեան մէջ տեղ։

* *

Աւասիկ ուրիշ պատմութիւն մը.

Թօզէլլիի զօրագնդին վրայ ինկող հաբէշական կոյտերն իրօք ահեղի էին, եւ Զօր. Արիմոնտի, իւր զօրաց հետ օգնութեան վազելով, մեծ վտանգի ենթարկեց ինքզինք։ Անդադրուն անդին, թշնամի հեծելազօրքը բուռն թափով իւր վրայ ինկաւ։ Հաբէշք, ըստ իրենց դրութեան, մինչ ճակատէն կը զարնէին Արիմոնտի զօրավարը, միւս կողմէ անոր ետին դառնալ կը ճգնէին։ Արիմոնտի իւր ետեւի կողմը դար-

ձող Հաբէշներուն դէմ ղրկեց իւր լաւագոյն զօրքերն Ածէլլօ հազարապետին հրամանոյ ներքեւ, մինչ ինք արագօրէն դէպ ի նահանջ կը դառնար։ Ռաս Մաքոննէն, Իտալացիները զարնելէն առաջ, գրեր է Թօզէլլի հազարապետին որ ետ քաշուի, զի այս է Մենելիք թագաւորի հրամանն, որ զօրաց մեծ բազմութեամբ գալու վրայ է։ «Եթէ ետ չերթաք, պիտի հարկադրիմ ձեր վրայ յառաջանալու. զի Մենելիք ալ իմ ետեւէս կուգայ։»

Պ. ԿԼԱՏՍԹՕՆ North American Review անուն ամերիկեան հանդէսին յունուարի թուոյն մէջ պիտի սկսի յօդուածներու շարք մը այս կրօնական խնդրոյ վրայ, «Ապագայ վիճակ եւ մարդուն պայմանն այն ապագայ վիճակին մէջ»։ Կը խօսի հանդերձեալ կեանքին վրայ միւս աշխարհին մէջ, շարունակելով աստուածաբանական ուսումնասիրութիւններն որով մանաւոր հաճութեամբ կը զբաղի քաղաքական կեանքէ քաշուելէն ի վեր։

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻ ռուսական նաւատորմը ձմեռը պիտի անցունէ Շան-Թունկի Թերակղզւոյն չինական գլխաւոր նաւահանգիստներէն միոյն մէջ, ի Քիաօ-Ջաու։ Ձմեռը Խաղաղականի բոլոր ռուս նաւահանգիստները սառելուն պատճառաւ, Ռուսիա կը կարօտի այսպիսի առժամանակեայ կարգադրութիւններ ընելու, մինչեւ որ ձմեռը չսառող նաւահանգիստ մը ձեռք անցունէ այն կողմեր։

ԱՊՕՐԷՆ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ.—Անցեալ շաբթուն, Ուօրուիքի (Անգլիա) Եղեռնապատ շրջան Ատեններն առջեւ, դայեակ Սառա Անն Էսէն դատապարտեցաւ մանկաբարձութեան ապօրէն գործողութեամբ մը պատճառ եղած ըլլալուն համար մահուան Ռեբեկա Սինիօզըրի, որ մահուան ժամուն իւր էրկան խոստովանած է ամենայն ինչ։ Դայեակն այն ատեն խնդրած էր երիկէն՝ բժիշկներուն բան մը չըսել այս մասին։ Դատաւոր Տէյ, սեւ գտակը գլուխն անցունելով մահուան վճիռն արտասանելէն ետքը, յոյս յայտնեց որ այս ծանր դատապարտութիւն խրատ մը պիտի ըլլայ ուրիշ անձերու որք նմանօրինակ ապօրէն գործողութեամբք պատճառ կ'ըլլան շատ մը կանանց չարաչար մահուան։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 16 Դեկտ.— Սպանիացի զօրքերու գունդ մը, որ 64 հոգիէ կը բաղկանար, պաշարուելով 800 Քուպացիէ, բնաջինջ եղաւ դիւցազնական կռիւէ մը ետքը։

ՀՌՈՄ.—Հաբէշստանի դէպքերը կը շարունակեն երկիրը խորին սրտայուզմամբ մէջ պահել։ Շատ վախ կայ Մագալէի պահապան զօրքերուն համար. այդ ամրոցն երեք ամսուան համար ուտելիք եւ ռազմամթերք ունի, բայց թնդանօթէ զուրկ է։

—Երեսփ. Ժողովին այսօրուան նիստը շատ փոթորկալից եղաւ։ Պ. Քրիսբի կատարելապէս առողջացած ըլլալով, ճառ մը արտասանեց ու տրդաբացուց կառավարութեան ընթացքն Ամպա-Ալաճիի պարտութենէն թէ՛ առաջ թէ՛ ետքը կատարուած գործերուն համար։ Հերքեց թէ՛ կառավարութեան եւ թէ՛ զօրավար Պարադիէրի երեսին տրուած աննախատեսութեան ամբաստանութիւնը։ Ցայտարարեց թէ կառավարութիւնը խաղաղութիւնը պիտի հաստատէ գրաւուած երկիրներուն մէջ. պիտի արգիլէ ցաւալի դէպքերուն կրկնութիւնն. իւր պարտքը պիտի կատարէ։ (Ծափահարութիւններ։) Պ. Քրիսբիի առաջարկին վրայ վիճաբանութեան շարունակութիւնն յետաձգուեցաւ այն օրուան ուր Երեսփ. Ժողովը պիտի վիճաբանէ կառավարութեան խնդրած վարկին համար յանձնաժողովին բերելիք տեղեկագրին վրայ, ինչպէս նաեւ Հաբէշստանի վերաբերեալ առաջարկներու մասին։ (Երմտացոյցին յանձնաժողովը հարցուցած էր կառավարութեան թէ 1895—96ի Երմտացոյցին մէջ նշանակուած 3 միլիոն ֆրանքէն դուրս նոր վարկ պիտի խնդրէ՞ թէ ոչ Ափրիկէի համար։ Պատերազմական եւ Գանձային նախարարներն այդ վարկն հինգ միլիոն ֆր.ի բարձրացնել խնդրեցին. յանձնաժողովն այս առաջարկը միաձայնութեամբ քննուեց, եւ այս է որ Ժողովոյն հաւանութեան պիտի ենթարկուի։ Բայց օրագիրներն հիմա կ'ըսեն թէ խնդրուած վարկը 15էն 20 միլիոն պիտի ըլլայ. եւ 10էն 12,000 հոգի պիտի ղրկուին Հաբէշստան։)

—Օրագիրներէն ոմանք կ'ըսեն թէ Շօացիներու բանակին յառաջապահ մասին հրամատար Ռաս Մաքոննէն նամակաւ խնդրած է զօրավար Պարադիէրիէն որ պատուիրակ մը ղրկելով բանակցին խաղաղութեան դաշնագրի մը համար։

—Մասուաէ կը հեռագրուի թէ Սքալա որ Ամպա-Ալաճիի կռուին մասնակցած էր, գրած է թէ գերի բռնուած է Ռաս Մաքոննէն. գինք աղէկ կը նայի։ Ուրիշ սպայ մ'ալ տեսնուեր է Շօացիներու բանակը, բայց անունը չի գիտցուիր։ Զօր. Արիմոնտի Մասուա գնաց որպէս զի պէտք եղած կարգադրութիւններն ընէ Իտալիայէն գալիք նոր զօրքերուն համար։

—Օրագիրներ կը հաղորդեն թէ դերծովակալ Թուրի հաբէշական ծովեզերքը գացած է հոն ղրկուած 7 մարտանաւի հրամատարութիւնն ստանձնելու համար։

ՆԱՊՈԼԻ, 10.— Այսօր 1463 սպայ եւ զօրք նաւ մտան Հաբէշստան երթալու. ահագին բազմութիւն մը խանդավառ ցընծութեամբ ողջերթի կեցած էր։

—Կառավարութիւնն Անգլիա եւ Գերմանիա փոխառութեան մը համար կը բանակցի։

ՖՐԻՏՐԻԽՍՐՈՒՀԷ.—Վիլհէլմ կայսր իրիկուան ժամ 5ին հոս հասաւ. կայսրանք դինք ընդունեցին իշխան Պիզմարք, իւր փեսան եւ Տքդ. Շվէնինկէր։ Կայսրը Պիզմարքի դղեակը գնաց ուր 2 ժամ մնալէն ետքը մեկնեցաւ։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Բոլիէ եւ Տիպրէ Տոնէտոյ դրահաւորք Ալճէրիա ուղղուեցան, ուստից Պիրէոն պիտի երթան։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Նախարարութեան անդամք հեռագրաւ խնդրեցին Պ. Քլիվլընտէ՝ իւր որսորդութեան արձակուրդը կրճատել եւ շուտով Նիւ Եորք դառնալ՝ քննելու համար Լորտ Սալզպըրիի պատասխանն ամերիկեան ծանուցագրին՝ Վենեզուելայի խնդրոյն առթիւ։

ՓԱՐԻԶ.—Թէ՛ Ծերակոյտին եւ թէ Երեսփ. Ժողովոյն ատենապետները Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի ներկայանալով՝ իրեն դէմ եղած լրագրական յարձակումներուն առթիւ իրենց համակրանքն տրտայայտեցին։

ՏՕՔԹ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

ԿԸ ԴՏՆՈՒԻ

Բերա, Եւրլի փողոց, 36 (Շաննի գեղարանին մօտը) Երկշ., Հինգշ., Շբ., Կիր, կէս օրէն վերջը. Իսկ Երքշ., Չորեքշ., Ուրբ., կէս օրէն վերջը Պոլսոյ կողմը, Կամուրջին գլուխը ԲԻՒՋԻՒՔԵԱՆ դեղարանը։ 9—15

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Իւլաի առաջին աստիճան տրուեցաւ Եուսուֆ պէյի, որդի Տիարպէքիրի նախկին կուսակալ վախճանեալ Սըրրի փաշայի։

Իւլաի երկրորդ աստիճան՝ Պոլսոյ նախնական դատարանի պատմական առաջին ճիւղին նախագահ Շէմալ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ. — Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է հետեւեալ Պաշտօնական Ջեկուցումը.

«Դեկտ. 4 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Պրուսայի, Էրզրումի, Ատանայի, Խարբերդի, Տրապիզոնի, Տիարպէքիրի, Մուսուլի, Գոնիայի, Գասթեմունիի եւ Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն կը տիրէ։»

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Աւստրիական դեսպան Պառօն ֆօն Քալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգաց քննիչ յանձնախումբն, զոր կը կազմեն Հագգը պէյ, Խալիտ պէյ ու Էնվէրի էֆէնտի, եւ որ Սէլանիկ ժամանած է, անցեալ երեքշաբթի օր այցելած է տեղւոյն բանտը։ Նոյնպէս կառավարական պաշտօնատան մէջ ալ քննութեանց ձեռնարկեր է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվ Աապաս փաշա եւ օսմանեան արտասովոր պատուիրակ Աճէմ Մուխթար փաշա, անցեալ օր, Ապտինի ապարանքին մէջ տեսակցութիւն մը ունեցեր են։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ՝ առաջին թարգման Պ. Մաքսիմօֆի հետ՝ առջի օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց եւ այցելութիւն տուաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ եւ Փարիզու ճիւղին տնօրէն Պ. Օգուանօ, առջի օրը, Մաբէյնի պաշտօնատունը երթալով այցելութիւն տուին նախարար Սաայի պէյի։

—Օսմ. Պանքան, ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ, խորհրդակցութիւնները կը շարունակէ Ղալաթիոյ Պորսային վիճակին նկատմամբ կարգադրութիւն մը ընելու համար, որուն համար արդէն ինչ ինչ միջոցներ ձեռք առած է։ Պանքան նոյնպէս մայրաքաղաքիս սակարանի միջնորդներու կարծիքն առած է։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Մոնիթէօրի տեղեկութեանց նայելով, կայս. կառավարութեան նոր առաջարկութիւններ եղած են մէկ միլիոն օսմանեան ոսկւոյ փոխառութեան մը համար՝ չափաւոր պայմաններով։

Մէկ քանի օրէ ի վեր ուրիշ ծրագրի մը վրայ ալ կը խօսուի, որուն հիմն է քարիւղի մենավաճառը։ Այդ ծրագիրը պիտի մատուցանէ Ազարեան տունը, յանուն եւրոպական սեղանաւորական խումբի մը, որք բնաւ յարաբերութիւն չունին ցարդ փնտռւածներուն հետ։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ.—Կըսուի թէ Քրէտի Լիոնէի Լիզպոնի ճիւղին տնօրէն Պ. Բաոէկա՝ նախորդ փոխ-տնօրէն Կ. Պոլսոյ ճիւղին՝ ընդհանուր տնօրէնութեան հրամանաւ մայրաքաղաքս պիտի գայ՝ կարեւոր զեկոյց մը ընելու Կ. Պոլսոյ ճիւղին, որուն կարելի է առժամեայ տնօրէնութիւնը պիտի վարէ եւ կամ վերջնապէս պիտի կոչուի այդ պաշտօնին։ Կը յիշուի թէ Տնօրէն Պ. Լ. Լըմուան Փարիզի մէջ ուրիշ պաշտօնի մը կոչուած է։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը կը պատրաստէ օսմաներէն, անգլիերէն, ռուսերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, արաբերէն, սերպերէն ու պուլկարերէն թարգմանութիւն մը պատրիարքական այն գրոյն, որ խմբագրուած է ի պատասխանի պապական շրջաբերականին։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան ժողովը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ Վարժապետանոցը դիւերօթիկի վերածելու համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը արտօնած է Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութիւնը՝ գործադրելու այն ծրագիրն, որով առաջարկած էր ի Տէրինճէ նաւամատոյց մը, մթերանոցներ եւ այլն շինել։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Տիարպէքիրի կուսակալ վախճանեալ Սըրրի փաշայի որդւոյը հազարական ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուած է։

ՀՐԴԵՀ.— Այս գիշեր ժամ $8^1/_2$ին ի Ղալաթիա Տէմիր Խանի միջին յարկի մէկ սենեակէն, ուր հաստատուած էր Անտօն անուն դերձակ մը, հրդեհ ծագելով տասներկու սենեակներ այրեցան։

Դերձակ Անտօն, կ'ըսէ Սապահ, հըրդեհի պահուն բացակայ էր եւ իր դոյքերն ալ ապահովագրած էր Իւնիօն ընկերութեան։ Ոստիկանութիւնը կասկածելով որ այդ հրդեհ դիտմամբ ձգուած ըլլայ, քննութեանց ձեռնարկեց։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ. — Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ նախագահ Պ. Պէաժէ առջի իրիկունը Սէռքլ տ'Օրիանի մէջ ընթրիք մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆօտօնի հրամանատար Պ. Ֆուէ, երկրորդը՝ Պ. լը Պաի եւ Լէվրիէի հրամանատար Պ. Ռուայէ, երկրորդը՝ Պ. Ռուպօ, ֆրանսական դեսպանատան մէկ քանի պաշտօնեայք եւ այլք։

Պ. ՎԻՆՍԸՆԴ ՔԱՅԼԱՐՏ, անգլիական պատուիրակ Հանրային Պարտուց վարչութեան, որ առջի օրը Լոնտոն պիտի ուղեւորէր, իր մեկնումը տասնըհինգ օրուան համար յետաձգեց։

ՋԼԼԻԱՆՍ ՖՐԱՆՍԷԶԻ տարեկան ժողովն յառաջիկայ կիրակի օր տեղի պիտի ունենայ ֆրանսական դեսպանատան մէջ՝ նախագահութեամբ դեսպան Պ. Քանպօնի։

ՀՌՈՄԱՑ Պապը Ս. Գրիգոր պատուանշանի խաչը նուիրած է Ռըվիւ- Մէտիթէօ-Ռանէէնի հանդէսի տնօրէն Պ. Բիէռ Աբէլի։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Անցեալ նոյեմբեր ամսուն մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ պատահած մահերու թիւն է 960, որուն 449ն՝ այր եւ 461ը՝ կին։ Ասոնք 559ն՝ իսլամ են (256 այր, 303 կին), 326ը քրիստոնեայ (206 այր, 120 կին) եւ 75ը՝ հրեայ (37 այր, 38 կին)։

ԱՆՑԱՑՏԱՑԱՏ.—Միտիլլիէն կը գրեն թէ ծանօթ վաճառական մը՝ Էօսթրաթ Հաճի Եանի՝ նախորդ շաբթուն կիրակիէն ի վեր անյայտացած ու տակաւին գտնուած չէ, հակառակ այն խուզարկութեանց. զորս կը կատարեն ոստիկանութիւնն ու անոր ընտանիքը։ Այս վերջինն 30 ոսկի խոստացած է լուր մը բերողին։ Կը կասկածուի թէ ծովը ինկած ըլլայ, զի ձկնորսք ծովէն վերարկու մը գտած են նման անոր, զոր վաճառականը կը կրէր անյայտացած օրը։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ սեղանաւորական տագնապն հոն ալ իր ազդեցութիւնն ունեցեր է եւ առեւտրական հրապարակը կայուն վիճակ մը ունի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Կայս. Դիտարանը տեղեկութիւն եկած է թէ առջի օրն Այտընի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐ. — Առողջապահական յանձնաժողովն որոշած ըլլալով քննել մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ գտնուած աղբիւրներու ջուրերը, անոնց նըմոյշները սրուակներու մէջ լեցնելով բժշկական վարժարանը ղրկած է՝ տարրալուծելու համար։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ մէջ կառուցանելի մեծ օթէլին շինութիւնը ժամանակէ մը ի վեր դադրած են։

ԱԼԻ ՐԻԶԱ ՊԷՅ, անդամ Հեռագրական ու Թղթատարական վարչական ժողովին եւ ընդհանուր քննիչ նոյն վերատեսչութեան, հիւանդ ըլլալով առջի գիշեր մեռաւ ի Մաքրիգիւղ։

Ալի Րիզա պէյի յաջորդեց Բերայի հեռագրատան գլխ-տնօրէն Մէհմէտ Ալի պէյ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՕՆԻ որդին, Պ. Հէրպէրթ Կլատսթըն անցեալ չորեքշաբթի օր Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է Աթէնք երթալու համար, ուրկէ մայրաքաղաքս ալ պիտի գայ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ հնախուզական ընկերութիւն անցեալ օր իր առաջին նիստն ըրաւ, որուն ներկայ գտնուեցան ռուսական դեսպանը, կինը, դեսպանատան պաշտօնեայք, սերպիական դեսպանը, Գարատաղի գործակատարն եւ ռուս գաղթականութեան երեւելիները։

ՔԱՐԻՒՂ. — Ռուսական քարիւղը յատուկ շոգենաւերով Եգիպտոս փոխադրելու համար, բանակցութիւնք կը կատարուին ռուսական շոգենաւային ընկերութեան եւ Աղեքսանդրիոյ քարիւղի մթերանոցներու տէրերուն հետ։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանական ու հելլենական դեսպաններն եւ այլք Պէյքօզի կողմը անցեալ օր հինգ կինճեր որսացած են։

ԽՃՈՒՂՆԵՐ.—Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, շըրջաբերական մը ուղղելով ամեն կողմ, մանրամասն տեղեկութիւն ուզած է խճուղիներու վիճակին վրայ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Այտընի երկաթուղւոյն անցեալ շաբթուան հասոյթն եղած է 722,294 ղրուշ։ Անցեալ տարի նոյն միջոցին 676,183 ղրուշ էր։

[illegible]

համար 2,053,500 ոսկւոյ պէտք ունի և այդ հաշւով 52,800 ոսկւոյ չափ հասոյթի աւելութիւն մը պիտի ունենայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ, Խալիլ Փաշա խանին մօտ, անցեալ գիշեր պատրաստ հագուստի նորակառոյց վաճառատուն մը այրած էր։ Այդ վաճառատունը վարձած էր Մաքրի-գիւղցի Սեդրաք անուն դերձակ մը։ Հրդեհէն առաջ Սեդրաք վաճառատունը գոցելով բանալին նոյն խանի բնակիչներէն Աւագի յանձնած ու մեկնած էր։ Աւագ ալ յանձնած էր զայն մաքսատան բեռնակիրներէն Թորոսի, որ նոյն վաճառատունը կը պահէր։ Թորոս քիչ յետոյ ներս մտնելով կը տեսնէ թէ դարակներն ու հագուստները կայրէին։ Անմիջապէս ոստիկանք հասնելով, քննութեանց ձեռնարկեցին եւ տեսան թէ դարակներուն տակը փայտի տաշեղներ կային, որոց մէջտեղը մորթի մէջ լեցուած քարիւղ կար։ Նոյնպէս քարիւղով լեցուն թիթեղեայ սնտուկ մը, որուն վրայ մոմ մը վառուած էր։ Հաստատուեցաւ նաեւ թէ վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքները հինգ հարիւր ֆրանսական ոսկւոյ ապահովագրուած էին. ուստի նկատելով որ կրակը դիտմամբ ձգուած էր, հարկ եղածն ի գործ դրուած է։

ՔՈԼՍՈՅ պատժական ատեանը մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Լանկա բնակող Նշան անուն անձ մը, որ նոյն թաղին մէջ Ազատի անուն աղջկան մը նկատմամբ անվայել ընթացից մէջ գտնուած էր։

ԱՐԿԱԾ.—Շիրքէթի 17 թիւ շոգենաւը երկուշաբթի օրը, ժամ 6 ին, Արնաւուտգիւղի նաւամատոյցէն մեկնելու պահուն, անծանօթ անձ մը ծովը իյնալով անյայտ եղաւ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու տարիէն կրնայ տալ դնել երբեւ և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լեռվին գաղ մտալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն առակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը ղարմանէ ժամը 9էն (Ք. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 413

ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Օր. Լէնտէի թատերախումբը այս գիշեր կը ներկայացունէ Les femmes nerveuses (ՋՂԱՅԻՆ ԿԻՆԵՐԸ) զաւէտի երեք արարուածով, հեղինակութիւն Էռնէստ Պլումի և Ռաուլ Թոշէի, առաջին անգամ ներկայանալի ի Բերա։

Բերայի Սիրքը այս գիշեր կուտայ իր չորրորդ «Սուարէ Տիլլօմադիք»ը։ Ներկայման մասնաւոր շահեկանութիւն մը տալու համար՝ մարմնամարզական երեք նոր փորձեր պիտի կատարուին հինգ ճարտար աակրոպատներու կողմէ։

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ

[illegible]

մէջ։

Այս հակասութեանց բացատրութիւնը անտարակոյս սա է թէ՝ վայրենական կենաց մէջ, ինչպէս նաեւ մարդկային ընկերութեան ամեն այլ վիճակի մէջ, վարմանց և բնաւորութեանց մէջ զանազան տարբերութիւններ գտնուելով՝ իւրաքանչիւր հետախոյզ կը պատկերացունէ զայնս մի քանի էջերու մէջ այլեւայլ երեւոյթից իր մտքին ու սրտին վրայ թողած տպաւորութիւններուն համեմատ։

Ընկերային կենաց սովորական առաքինութիւնները պէտք է կենան առաւել կամ նուազ բարձր աստիճանաւ, ամեն մարդկային հասարակութեանց մէջ, վասնզի այսպիսի առաքինական վեհ սկզբունքներ մարդկային հոգւոյն ընդհանուր ու էական բնազդումները կը նշանակեն և ընդհանրական մարդկութեան մայրական կամ որդիական զորովոյն, կամ ամուսնական բուռն սիրոյն նման են։ Անոնք հաստատուած են բնութեան ամենամեծ Հեղինակէն և մարդկային բնութեան բաղադրիչ տարերքը կը կազմեն։ Առանց այս բարոյական զգացմանց ու սուրբ սկզբունքներուն՝ հասարակութիւն մը գտնելը այնքան անկարելի պիտի ըլլար որքան անկարելի է գտնել արծիւներ կամ վագրեր որք չուզէին փնտռել և առնել իրենց որսը, կամ եղնիկներ որք վտանգէ փախչելու սկզբնական բնաւորութիւնը չունենային յինքեան։

Քաղաքակրթեալ աշխարհին օրէնները և անոնց օգտակար կիրառութիւնները այս սրբազան զգացմանց ու էական բնազդմանց արդիւնք են։

Մարդկային բնաւորութեան բնական գրութեան այս տխրութիւնը, որուն ճշմարտութիւնը ամենանուրբ քննութեամբ յայտնի է արդէն, բնաւ հակառակ չէ, ինչպէս կրնար առաջին տեսութեամբ երեւիլ, Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ աստուածաբաններուն վարդապետութեան, մարդկային բնական չարութեան նկատմամբ, վասնզի հոս յիշուած չարութիւնը կրօնական չարութիւնն իսկ է, այսինքն սրտին Աստուծմէ ցրտութիւնը, և անոր պատուիրաններուն դէմ անհնազանդ ոգին է։

Ոչ Ս. Գիրքը և ոչ ալ աստուածաբանները այս բնազդներուն ընդհանրական գոյութիւնը խնդրոյ տակ ձգած չեն, խընդիրներ՝ որոնք էական են մարդկային ընկերական բարօրութեան։

ՅՈՎՀ. Մ. ՇԱԼԵԱՆ

Գում-Գաբու

Ամէն աւուր

ԳԻՆԵՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔ

Ակնտրական անձուկ վիճակի խնդիրը կը լուծուի երբ գործաւոր դասակարգը փակել տայ գինետուններն և գագրի ոգելից ըմպելի խմելէ։ Միացեալ-Նահանգաց մէջ, օրինակի համար, գործաւորներու քրտինքէն արդար վաստակէն 400,000,000 տոլար կը մտնէ գինեպաններու և այլոց քսակը։ Այդ գումարը, ճարտարապործութեան և վաճառականութեան գործածուելով, մխիթարութիւն, երջանկութիւն և առատութիւն կրնայ բերել միլիոնաւոր ընտանիքներու։

—Ամերիկեան դատաւոր մը կ'ըսէ թէ իր դատաւորական քսանամեայ փորձառութեամբ կրնայ ըսել թէ իրեն ներկայացուած դատերուն հարիւրին ութսունը բընաւ պիտի չներկայանային, եթէ ոգելից ըմպելիներու առեւտուր չգտնուէր։ Նիւ Եորքի ամենէն ճարտար բժիշկներէն մին ուրիշ բժշկի մը ըսեր է թէ ոգելից ըմպելիներու ...

խանատու տխմար պղչութեան դէպքերու 35 առ հարիւրին, լուսնոտութեանց 45, ոճրագործութեանց 80, չքաւորութեանց 90 և ամէն կարգի մահերու 10 առ հարիւրին։ Այդ հաշւով ուրեմն Նիւ Եորքի մէջ անցեալ տարի այդ առեւտուրը պատճառ եղած է բազմաթիւ տխմար ապուշներու և 400 լուսնոտի ծննդեան, երկուսեւէ 76,000 անձերու բանտարկման, 30,000 ընտանիքներու չքաւորութեան և 4,000 անձերու մահուան։

ԱԼՔՈԼԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գերմանիոյ բժշկական լրագիրները ալքոլականութեան արտասովոր պարագայ մը կը յիշեն որ կրնայ դասուիլ ախտաբանական հազուագիւտ արտակարգութեանց կարգը։ Եպենագործ մը, քառասունըչորս տարեկան, վերջերս մեռաւ Սթրազպուրկի քաղաքային հիւանդանոցին մէջ ուր երկու անգամ մտած էր՝ ալքոլական տագնապներու հետեւանօք։ Առաջին անգամ իր հիւանդութիւն սովորական ախտանշաններով արտայայտուած, էր ախորժակի պակասութիւն, գլխացաւ, անդամներու դողդողում, եւայլն։

Երկրորդ անգամ, հիւանդութիւնը կնճռոտած էր առաջացած թոքախտով մը և ստամոքսի անտանելի ցաւերով, զորս չէր կրնար բուժել բժշկութիւնը, և պատճառ կար։ Արդարեւ երբ մեռաւ, դիազննութիւն կատարուեցաւ և ստամոքսին մէջ խռուչէն երեւան հանուեցան գլանաձեւ տաշակ մը քար 10 սանթիմէթր երկայնութեամբ, 5 սանթիմէթր լայնութեամբ և 4 սանթիմէթր թանձրութեամբ, որուն բըժիշկները ալքոլի և վեռնիքի բաղադրութիւն մը ըլլալը հաստատեցին։ Դժբախտ եպենագործը սովորած էր մինչեւ իսկ վերնիճ խմել, զոր կը գործածէր առօրեայ աշխատութեանց մէջ։

ՄԱԳՆԻՍԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ

Ծովային սպաներու մասնախումբ մը այժմ զբաղած է աշխարհի մագնիսական մէկ քարտէսը պատրաստել որ գիտական հետաքրքրաշարժ առարկաներէն մէկը պիտի ըլլայ 1900ի աշխարհահանդէսին։ Այս քարտէս թոյլ պիտի տայ նաւարկուներուն որ գիծ միան առօրեայ սխալներէ իրենց հաշիւներուն մէջ։

Կը ծանուցուի Հնդկաչին ժամանումը չորս սպաներու որոնք պաշտօն ունին ուսումնասիրել երկրագնդին այն մասը որ կը տարածուի Ատէնի և հիւսիսային Չինաստանի միջեւ։

Այս սպաներ իրենց գննութիւնները լմնցունելնուն պէս Հնդկաչինի մէջ, Ճապոն և Չինաստան պիտի ուղղուին, և յետոյ հարաւային Ամերիկայի եզերքներէն վեր պիտի ելլեն։

Ն. Ժ. ՊԱԹԻՍԹԱ ՔՈՆԵԱՔ

Ն. Ժ. Պաթիսթա քոնեաքը, որուն ծանուցումը հրատարակեցինք այս էջին մէջ, իրապէս ամենէն լաւագոյնն է այն քոնեաքներուն որք մինչեւ ցարդ պատրաստուած են Յունաստանի մէջ։ Իր բնական անուշահոտութեանը և կազդուրիչ յատկութիւններուն շնորհիւ մինչեւ իսկ կրնայ մրցիլ եւրոպական ընտրելագոյն քոնեաքներուն հետ։ Բազմաթիւ վկայութիւններ զորս տուած են երեւելի բժիշկներ, համալսարաններու բրոֆէսորներ և հիւանդանոցներու տնօրէններ, կը հաստատեն մեր այս ըսածը։

Աթէնքի կանանց հիւանդանոցին տնօրէն և համալսարանին ծննդաբերութեան բրոֆէսոր Պ. Քոնսոլաս, Յունաստանի նաւատորմին ընդհ. քննիչ բժշկապետ Պ. Լաքուտաքիս, Ազգ. համալսարանին ախտաբանութեան ուսուցիչ Պ. Հաժիօթիս, Աթէնքի Էւբէրանս հիւանդանոցին տնօրէն Մ. Մերքուրիս, համալսարանին ջղաբանութեան ու մոլեգին հիւանդութեանց բրոֆէսոր Պ. Քադսարաս, Աթէնքի հիւանդանոցին վիրաբուժական ճիւղին տնօրէն Պ. Քուզոլէօս և Զաննի հիւանդանոցին ախտաբանական ճիւղին տնօրէն Պ. Հոյտաս միաբերան կը յայտարարեն թէ յիշեալ քոնեաքը ամեն մասամբ և գործածութեան արդիւնքովը լաւագոյնն է։ Տարրալուծումով ապացուցուած է որ զուտ խաղողէ շինուած է. միշտ կրնայ գործածուիլ իբրեւ զօրացուցիչ, ախորժելի համ ունի և ստամոքսը չի գրգռեր։ Ոսկորներու և քրոնիք հիւանդութեանց մէջ իբրեւ դեղ յոյժ օգտակար է, ուստի այն անձինք որ սովոր են այս ըմպելին գործածելու, կը հրաւիրուին այս քոնեաքէն խմել։ Վերոյիշեալ հիւանդանոցներուն մէջ այս կազդուրիչ ըմպելին գործածուած է և ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած իր տուած նպաստաւոր արդիւնքին համեմատ։

Այսչափ անկեղծ վկայութիւններ լսելէ յետոյ անկարելի է չը համոզուիլ թէ սոյն պատուական ըմպելի բրաւ զուտ խաղողէ հանուած է, ու հետեւապէս ունեցած է բոլոր այն նպաստաւոր ու օգտաւէտ ազդեցութիւնները զորս այնքան նշանաւոր անձինք կը յայտարարեն, ճշմարտութիւնն ըրած ըլլալու համար միայն։

Ուրեմն, քանի որ հրապարակին վրայ այժմ կը վխտան խարդախեալ ու վնասակար քոնեակներ զորս առանց գիտնալու կը գործածենք, պէտք չէ՞ որ՝ հանրային առողջապահութեան տեսակէտով իսկ՝ փութանք այսպիսի անվնաս և կազդուրիչ ըմպելի մը միայն գործածել։

Միակ ներկայացուցիչն է Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Ռուսիոյ համար Տ. Կ. Տամբինաքիս, Կեդրոնական մթերանոցն ի Ղալաթիա, Ջիւլֆարի փողոց, թիւ 23։ Մասնաճիւղ, Քալեոնճը-Քուլլուք փողոց, Բերա, թիւ 9։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըհինգ տարուան և տասնըութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուխթար Ցակոբ աղայի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ։ 261

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 6/18 Դեկտ. 1895

Անուանական	Վճարեալ	Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100			Թուր. Պարտք A }	59	20
100			» » B } 1%	32	10
100		1884	» » C }	21	30
100			» » D } գոցուած	21	05
400			բացուած	21	—
100			միջօրէ	21	—
100			[illegible] } գոցուած	93	—
Թբ. 500		1870	բացուած	94	—
			միջօրէ	94	—
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի ժէն. ՍԹ.	9	30
10	5	1872	Սօս. ՕԹ. առ Շ. է Վ.	5	37
140	140	1878	Լաւրիում	48	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ.	605	—
500	500		Երկաթուղիք (Գրթ.	345	—
20	8	1882	Թութունի (Բժթ.	9	10
500	500		(Գրթ.	498	—
500	200	1883	Օսմ. Բանք	17	—
1.40	1.40	1392	Օսմ. Սիկարէթ 6%	—	—
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովագրթ. Ընկ.	5	85
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	450	—

ՄԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ՍԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 համար	—	—
1 ամսուան համար	—	—
1 տարուան համար	—	—
Ուլթիմ	—	—
Կանխիկ (Հէվլէ...)	1	32½

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	20
Փարիզ »	Ֆր.	32	85
Վիեննա 3 օրուան	Ֆլոր.	10	87½
Գերմ...	Մարք.	16	45

ՄԹԻԼԱՆՑ ՍԻԿԱՐԷԹԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 համար	Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար	»	5	50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.-էն	110	05
20 Ֆրանքնոց	87	17
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Բերլիկ	51	10
Ռուբլի Արծաթ...	6	48
Մէճիտիյէ	108	25
Ծանր արծաթ	103	—
Մէճ. ալթըն	99	20
Տալրոն Հայաստանի Սալարականի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 17 Դեկտ.			
Թանզիմաթ Թուր. B Կոնսոլ. Ֆր.		—	—
» » C » »		—	—
D (Բացուած »		—	—
(Գոցուած »		19	05
Ռումելիի Երկաթուղի	»	98	75
Թքիրքիյէ	»	450	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	»	485	—
Օսմանիյէ	»	382	50
Էլժիր Բաժնեթուղթ	»	402	50
Պանք Օթոման (անուանակ.)	»	552	50
Ռանթ Ֆրանսական 3%	»	100	75Գ.Կ.
» » 3½%	»	—	—
» Իտալական	»	85	55
Քրէտի Լիոնէ	»	—	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քոնվերսիոն Թէշարիյէ	»	—	—
Ծուէզի Բաժնեթուղթ	»	—	—
Եգիպտական Միացեալ	»	512	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	215
ՎԻԵՆՆԱ 17 Դեկտ.			
Ռումելիի Երկաթուղի	Ֆիորին	52	50
Օսմ. Պանք	»	187	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		120	90
» Փարիզի »		—	—
ԼՈՆՏՈՆ 17 Դեկտ.			
Թանզիմաթ Օսմանեան A	Ձ. Ո.	50	—
» B	»	38	—
» C	»	—	—
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	18	87
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխ.		—	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.		—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	11	87
Այրոցք Երկաթուղի	»	11	50
Միացեալ Եգիպտական	»	101	25
Առանձնաշնորհեալ	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	105	75
Պուլկար. Փոխառ. 6%	»	85	—
» Նոր 6%	»	—	—
Ռանթ Հելլենական 5% 1881	»	29	50
» 5% 1884	»	29	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	375
ԲԵՐԼԻՆ 17 Դեկտ.			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք		—	—
Ռումելիի Երկաթուղի	»	—	—
Անատոլուի Երկթ. ¼ Գրթղթ.	»	—	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		—	—
» Փարիզի » 3 ամիս		—	—
Տոկոսաչափ ...		—	—

ԿՈՄԻՏԱՍ Ռ. ՈՍԿԵԱՆ

ԱՌՁԵՌՆ

ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Երկրորդ)

ՃՈՒՂՂԵԱԼ ԵՒ ՅԱՒԵԼԵԱԼ

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՃ ԵՒԱՅԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերէն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ համդերձ իրենց Գաղղ. Թարգմանութեամբն ։ Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն խնամեալ եւ յոյժ կարեւոր գործը ճշմարիտ առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուի, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի անկանոն եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէկ ցանկն համդերձ պիտանի եւ կարեւոր ծանօթութեամբք, որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին։

Էջ իբր 1000, ընտիր թղթի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով, որք բառարանի մը համար գրեթէ նոյնքան գնահատելի են որքան պարունակութիւնը։

Գին { Ջօրաւոր խաւրօճէ կազմ 25 Դհ. Լաթակազմ 27, Կիսակաշի 28 »

Կեդրոնատեղին է Ց. Մատթէոսեան վաճառատունը, Թիւ 27 Ֆինճանճըլար եօգուշու Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի Պ. Պալենցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց Վայլէի եւ Գալլի գրատուններն եւ Ղալաթիա Մահմուտիէ ճառուէսի Թիւ 42, Ռոմաթ եւ Ընկ. Թղթավաճառանոցն։

ԴՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

(Հաստատեալ յամին 1853)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Սկորպիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ նմրեցուցիչ դեղերու ; եւ նորահնար արզաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ փողոց Բերա, (Խանիլի զարեչրատան վրայի յարկը ճիշտ Չալըքճեանց դէմը)։ Գաւառցի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խըրսօֆլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպայի եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ժամանները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԿԱՄ

ԺԱՄԱԳԻՐՔ

ՀԱՅ. Ս. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

ԴԱՍԱՒՈՐԵԱԼ ԵՒ ԲԱՑԱՏՐԵԱԼ

Աշխարհաբառով

Ի Տ. ՅՈՎՀ. Ա. ՔԱՀԱՆԱՅԷ ՄԿՐԵԱՆ

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1895

Որոյ մէջ այս անգամ կը տեսնուի Հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքի Ոդէոյն հետ՝ արդի Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարքի մի յորդորական թուղթն ուղղեալ առ ժողովուրդն։

Սոյն հոգեշահ Աղօթագիրք-Ժամագիրքն արդէն երկու անգամու տպագրութեամբ հաւատացելոց գնահատման արժանացած, այս երրորդ անգամ ի լոյս կ'ընծայուի յոյժ գեղեցիկ տպագրութեամբ Պալտապեան Տպարանին. ընտիր թղթի վրայ, նորագոյն զարդարուն շրջանակներով, նրբաքանդակ չքնաղ պատկերներով, եւ 860 երեսներով, եւ Ց. Մատթէոսեան գործատան սիրուն եւ հաստատուն կազմերով։ Գին լաթակ. զմ 15, ոսկեզօծ 22, փառակազմ կաշի 30 ղրուշ։ Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով. բայց կեդրոնատեղին է ի Կ. Պոլիս Պ. Պալենց գրատունն ի Զագմագճըլար, թիւ 20. եւ ի Բերա Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ բանկալը։ 1—3

ՏՈՔԹՈՐ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ իւր բնակութիւնն հաստատած է Ենի Պաժու Եոլը փողոց թիւ 49, ուր ամեն օր կէսօրէն ետքն հիւանդ կ'ընդունի, ուրբաթ կէսօրէն ետքը ձրի։ Բաց ի կիրակէ և ուրբաթէ, ամեն օր մինչեւ կէսօր կը գտնուի Պահչէ Գափու Մերհամէթճեան Էֆ.ի դեղարանն։ Աղքատները միշտ ձրի կը խնամուին։ Մասնաւոր խնամք ներքին և կանացի հիւանդութեանց։ 18—20

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

[illegible]

Ռ. ՓԵՆՈՍԵԱՆ ԵՒ Ընկ.

32. Պոյվազլը փողոց. Օսմ. Պանքային դէմ. 32

Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ

Վճարմանց դիւրութիւն

Յանձնարարութիւնք առանց ծախսի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 333

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

[illegible] 1860

Կ. ՆԱՎԱՐԻԵԱՆ

Յ. ՄԱՐԳԻՒՐՅԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ճէլալ Պէյ խանի թիւ 10

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ

ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Տեսակի, չափի եւ գինի մասին կատարեալ ուղղամտութիւն

Ջգուշանալ մրմարային Կեղծերէն

CUNARD ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թրէնիպղա շոգենաւը, նաւապետ Սթիֆէնսըն Լիվրբուլէն պիտի գայ ընդհանուր վաճառքով դէպ ի ամսոյս 26։

ՍԳՈՒՓԻ ՄՈՒՐԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 11 [illegible] 185[illegible]

[illegible]

ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեքտրական գործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1880ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

14 եւ 19, Ջիվէր Պէյ խանի, 14 եւ 19

Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՕԼՐԱՄՈՒԷՐԻ

Պէզ Ֆապրիգայը հիւմայունը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնագասայա գօնուլան 15,000տէն 20,000 գրեէյի ճէտրեէ գատար Թարչինի ընկինաէ բամուգ իփլիկինին պէհէր գըեէյի ճէտրեի 12 ղրշ. 30 փարատա Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթա խիթամընա գատար միւնագասաընա տէվամ օլունաճաղընտան ֆիի մէզգուրըն Թէնզիլի իլէ իթայա Թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 29 1—3

Նիզամիէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնագասայա գօնուլմըշ օլան 2,500 զըրօսա բէչի մարգալը սիյահ մագարա իբլիկինտէն պէհէր զըրօսասը 77 ղրշ.ա օլարագ Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլին Ցընճը չարշանպիհ կիւնինէ գատար տախի միւնագասաը իճրա օլունաճաղընտան ֆիի մէզգուրըն Թէնզիլի իլէ իթայա Թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 23 3—3

Ալաֆրանգա նալըգ իսլէհ թիմուրը գանթարը ճէտրի 89 պէհէր գանթարը ճէտրի 125 ղրշ., ձն գըթա նումունէ վէճհ իլէ պիրինճի մըխլըգ Թիմուր գանթարը ճէտրի 60 պէհէր 135 ղրշ., փասա վէ Թերմէնին պաշը Թարանմըշ քէնտիրինտէն եէրլի խիմալը գաթրանըը հալաթ գըեէյի ճէտրի 3750 պէհէր գըեէյի ճէտրի 6 ղրշ.։

Նիզամիէ մույթագ ֆապրիգասը իլէ Սարաճխանէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնագասայա գօնուլմըշ օլան պալաէ մուշարրեր 3 գալէմ Թիմուր վէ հալաթ ֆիյաթը մուրագգամլարը իլէ Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլին 7ինճի բէնշէնպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն ֆիյաթլարընըն Թէնզիլի իլէ իթայա Թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 24 3—3

Թարապլուսը Ղարպ վէ Պէնղազիտէ պուլունան Ճիւնտուլը Ճէնապը Միւլիւքեանէնին իտարէսի իչուն միւպայեասընա լիւզում կէօրիւնէն 186,000 գըեէ Մըսըր բիրինճինին իթասընա Թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 25 3—3

Տէօքմէտէն մամուլ չանթա Թօգըմը ատէտ 20,000 իլա 40,000, պէհէր Թօգըմը 4 ղրշ. 28 փարա։ Տէօքմէտէն մամուլ բալասգա Թագըմը ատէտ 20,000 իլա 40,000 պէհէր Թագըմը 2 ղրշ. 23 փարա։ Տէօքմէտէն մամուլ Թօպրա Թագըմը ատէտ 20,000 իլա 40,000, պէհէր Թագըմը 1 ղրշ. 19 փարա։

Նիզամիէ Սարրաճխանէ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագը իլան խաւիմըշ օլան պալաէ մուհարրեր 3 գալէմ տէօքմէ Թագըմը ֆիյաթը մէվգուէլէրի իլէ Թալիպի եօհտէսինտէ Թէգարրուր իտէրէք գարարը գաթիսի վիրիլմիշ օլտուղընտան քեանունը էվվէլին 6ընճը չարշանպիհ կիւնինէ գատար ֆիյաթը մէզգիւրէտէն 100տէ 5 Թէնզիլաթ իճրասընա Թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 26 3—3

ՄԱԶ ԹԱՓԵԼՈՒ ՋՈՒՐ

ԼԵՌՆԻԴԱԼԻ հրաշալի Բուսմա'ն Նորագիւտ եւ պարզ անվնաս հեղուկ մըն է որ 1—2 վայրկենի մէջ մարմնոյ վրայի անհաճոյ եւ աւելորդ մազերը եւ աղուամազերը (այվա թիւյլի) կը ջնջէ արմատէն եւ կը թափէ, առանց երբեք այրելու եւ մորթին վնասելու։ Սոյն հեղուկին ազդեցութիւնը միայն մազերու վրայ ըլլալով, ժամերով մարմնոյ վրայ մնալու ըլլայ բնաւ չ'այրեր։ Մեծ համբաւ ստացած է Փարիզ Թուրք հասարակութեան մէջ, որ մեծ մասամբ շնորհիւ սոյն հեղուկին մինչեւ ցարդ գործածուած նուռնաւոր եւ զարշելի բաղադրութեանց վնասներէն փրկուած է։ Գործածելի տան եւ բաղնիքի մէջ։ Պաշտօնապէս քննուած է եւ արտօնիքէ զիրծ զտնուած է։

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Շիշը 12 ղրուշի կը ծախուի։

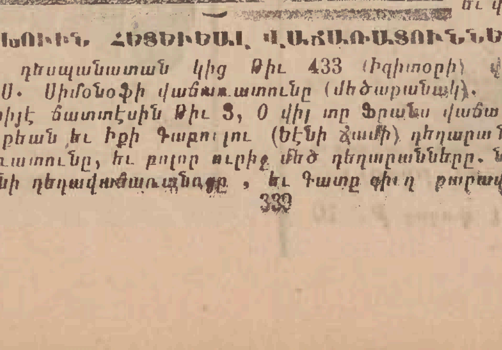

«ՆԻԿՐՕԺԷՆ ՌԱՐԻԶԻԷՆ»

ՆՈՐԱԳԻՒՏ ԵՒ ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

(ԲՆԱԿԱՆ ՍԵՒ, ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԵՒ ԴԵՂԻՆ)

Ֆրանսական եւ գիտական արտադրութեանց վերջին արուեստի եւ աննման նորութիւններէ եղող վերոյիշեալ մազի ջուրը հաչխաւոր վերատարազիչ մ'է մազերու, որ միայն առաջին գործածութեամբ եւ առանց դժուարութեան երիտասարդութեան ատենին պէս 8—10 վայրկենի մէջ ամենաբնական գոյն մը եւ փայլ մը կուտայ ճերմկցած մազերու, մօրուսի եւ պեխերու, միանգամայն զանոնք զօրացնելով եւ աճեցնելով։ Բառաց քերած գոյնը այն աստիճան՝ր անկեալ է որ ամենէն ուշադիր նայողը չի կրնար որոշել, եւ 6—7շաբաթ առանց աւրուելու կը դիմանայ եւ ուզածին չափ կրնայ լուացուիլ եւ լուացուելով մազերուն գոյնը կը հաստատուի եւ կը բնականանայ։ Մէկ անգամ փորձը պիտի համոզէ գործածողը սոյն ճշմարտութեան։ Կը ծախուի մեծ տուփը 25 եւ փոքրը 18 ղրուշ։

ԻՐ ՑԱՆՑԱՌՈՒՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Բերա Մեծ Փողոց Ռուսիոյ դեսպանատան կից Թիւ 433 (Իզիտօրի) վաճառատունը։ Կալաթա Մէրթէպանի փողոց Թիւ 16 Ս. Սիմոնօֆի վաճառատունը (մեծարանակ)։ Նոյնպէս Կալաթա Գանմանթօ խանի տակ Մահմուտիյէ ճառուէսին Թիւ 3, 0 վիլ տը Ֆրանս վաճառատունը։ Պահճէ Գափու կամուրջի գլուխ, Քիւչիւրեան եւ Իքի Գաբուլու (Եէնի ճամի) դեղարանները, եւ հոն Մաքաք դէմ N° 41 Անգլիական վաճառատունը, եւ բոլոր ուրիշ մեծ դեղարանները. Նոյնպէս Թօփ Տեռզեան խանի դէմ Աստուածատուրեանի դեղավաճառանոցը, եւ Գատը գիւղ բարաժին վրայ Շահբազեանի դեղարանը։ 339 54—70

ՌՕՍԻԱ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայսերական հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերութեան դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63.000.000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք	24.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	90.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, թիւ 22, 23

Փերայի Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ձէօմլէքճի փողոց, 14
Դիրեկտոր Ս. Ժ. ՌԻՊՊԷՆ Եւ Ընկ. 2

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

"ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի տուներ, խանութներ, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծ դիւրութեամբ առ ապահովագրողս, որք ունին լիագոյն իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎՍԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ — 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ. ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ԲԱՀՉԷ ՔԱՓՈՒ, Ղ. ԱԹԻՖ 28

Ա. ՄԱՑԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊՈԼԻՍ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ ԵՒ ՂԱԼԱԹԻԱ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ՊՈՂՈՏԱՆ

Եղանակին համաձայն, մեծ քանակութեամբ եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ բերուած են արանց եւ տղայոց համար։

ԱՆԳԼ. ԾԱԽՈՒԱԾ ՓՍԱՆԵՐԻ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ Զինուորական սպաներու եւ ոչ-զինուորականներու համար անգլիական անթափանցիկ վերարկուներ։

Ֆրանսացի սպայից յատուկ «ժարբօնէ» անթափանցիկ վերարկուներ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՖԷՆԻՔԱՑԵԱԼ ՕՇԱՐԱԿ

ՎԻԱԼԻ. դեղագործ ի Փարիզ

SIROP PHÉNIQUÉ DE VIAL

Կը ջնջէ միքրոպները կուրծքի հիւանդութեանց, հրաշալի կերպով կը յաջողի հազի, հարբուխի, թոքատապի, խուխի համար։ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ. 1 Պուրտալու փողոց, եւ դեղարանները

ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 4/16 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 5/17 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով։

Դշ. 6/18 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 6/18 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 7/19 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր. 8/20 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Դեկտ 5/17, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գասող չը գենտրին 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ Ե ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
"Ն. ԲԱՔԻ. Ը"

Մարսիլիա — Պոլիս

Բարսիլոնէ-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանքի և տուրք ուղեւորութեան ... նաւարկէր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
38 Մահմուտ փողոց Թ. 10

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀՃԷ ԳԱՓՈՒ, ՈՒԽԹԱՆ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՕԼ

W. W. KIMBALL & C°
ՇԻԳԱԿՕՅԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՈՂՈՒՄՊԻԱԿԱՆ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ

ՁԱՅՆ.— ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔ.— ՃՈԽ ԵՒ ԶՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհածանօթ է արդէն. միայն թէ գներուն համար մատաքար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չէին համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կարող են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գներէն շատ աժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յաճախորդք, փոխանակ Եւրոպայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական Դաշնակներէն եւ երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ՍԱԼՈՆԻ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դեղուած վիճակի մէջ հայելաւոր սրանցելի դարանի մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ ... անկողին մը կը ներկայացնէ։

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՈՆՆԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
340

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՍՈՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենայաւ խրացնելին է։
Վաճառատեղին դեղարան Լագրուա, 76, Շաթօ-տօ փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8.000.000
Պահեստիք դրամ	10.028.000
Տարեկան հասոյթ	23.250.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և տոզա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894 Ընդհ. Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս. Պահչէ-Գափու. Աչըգկաւուս խան. 12, 13, 14

Վանառանիշ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍԴՐԻԱ» ՎԱՌՆԻՇԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԵՒ ՄՈՒՐԻ

ԽՄՈՐԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂ
SCHIFF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏԻԵԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱԴ ՏԸ ՇՕՍԻ
VIN et SIROP de DUSART

Տիեզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ մը չոն աւելէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրացեղ տղոց ոսկորները կը յփոկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և նւշւշին տղոց։

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փոխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստամոքսներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ամեն հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Ամենայն ու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Միսէն և Քինայի ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժասպառութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կը կրեն։ Եւ ...

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 334

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ԳԼԻՒՍԹ ՌԱՍԷԼԱ Ղալաթիա, Մահմուտ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարանները մէջ և դեղավաճառները քով։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ

Իւրաքանչիւր տը շիշ ի տարւոյ
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Երբեք չափ անկորուստ է
Մորթ ձկան հասմ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, խոտորմներէն յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց Ճղացածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԻՐԷԼ

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ եկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէոս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամադա, (փոփոխակի Քաթաքօլօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւօտեան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոսէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հռոդոս, Պէյրութ, Լարնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիպոլի, նորէն Պէյրութ, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ